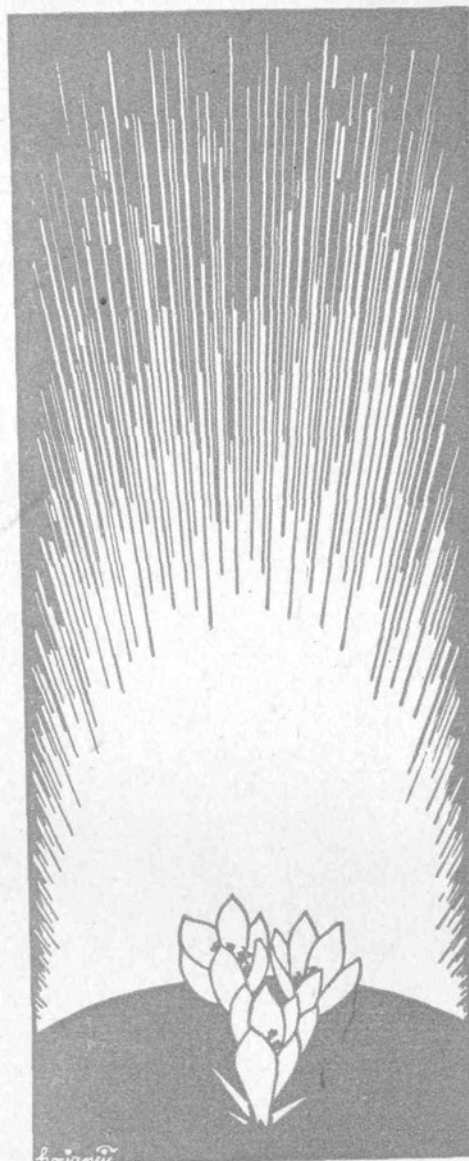

VIGRED

ŽENSKI · LIST

MAREC 1936 ŠTEV. 3

VIGRED, ženski list z Modno in Krojno ter Vzorčno prilogo. — Izhaja vsak mesec. — Naročnina znaša Din 25.—, z mesečno prilogo Din 50.—. Če se naroči 20 izvodov (brez priloge) pod enim naslovom, le Din 20.—, za inozemstvo Din 32.—, s prilogo Din 64.—. Izdaja konzorcij Vigredi (Vida Masič) v Ljubljani, Masarykova cesta 12. Uredništvo (odgovorna urednica Zora Poženel) in upravništvo Masarykova cesta 12, palača Vzajemne zavarovalnice. Tiska Misijonska tiskarna v Grobljah, za tiskarno odgovarja Jožef Godina C. M. — Telefonska številka 3519.

Sklep uredništva 10. prejšnjega meseca. Rokopisov uredništvo ne vrača, nenaprosenih prispevkov ne honorira.

Rokopisi in vsi dopisi, ki se tičejo vsebine Vigredi, naj se naslovi na uredništvo, vsi dopisi glede naročil, reklamacij in naročnine pa na upravništvo Vigredi, Masarykova c. 12, Ljubljana.

V S E B I N A :

Materam za njihov praznik (L. S. — S. J.). — Čudovita božja Mati (M. Elizabeta, O. S. Urs.). — Zakon v luči vere (I. P. — R.). — Prošnja mlade žene (Vera). — Mati pričakuje (Angela R.). — Katoliška akcija. — Nebeški Materi (Franjo Neubauer). — Molitev izseljenke (Mara Stepanova). — Mati brezposelnega (Franjo Neubauer). — Strma pot (Peleasa). — Prošnja k nebeški Materi (Ana B.). — Pogovor z materjo (Ivanka). — In Glej, žena brez otrok ... (Julka L. — B.). — Samo mati (Peleasa). — Misel na mater (G. M.). — Ko roža cvete (Mara Stepanova). — Materina solza (Franjo Neubauer). — Prošnja (Franjo Neubauer). — Mati in dete (Vera). — V delavski koloniji (Tolminčeva). — Dekletova pomlad (Dr. Marg. Csaba — V. Lovšin). — Alvina Zoege (Peleasa). — Žena in delo. Poselska zveza (M. Valant). — Kako odstranjujemo madeže. — Sestram Vigrednicam (Mira Toff — Hibšer). — Ženski poklici (Dr. L. Sušnik). — Iz erotike 19-letne (Grady). — Molk (Mira Toff — Hibšer). — Studenec mladosti — Materinski dan 1936. Prisega (G. M.). — Materina slika (Gregor Mali). — Tebi, mati, tožim (Fani Kojič). — Tebe pozdravljamo, mati (R. A.). — Kratko pismo materi. — Marija — naša mati (M. Elizabeta, O. S. Urs.). — Po ženskem svetu. — Iz naših ženskih krogov. — Žena — gospodinja.

DOBRE KNJIGE

Vincencijeva konferenca Srca Jezusovega je izdala in založila življenjepisa, boljše opis življenjskega dela *Friderika Ozanama*, začetnika Vincencijevih konferenc, ki ga je spisala Vigrednicam dobro znana Peleasa. Knjižica obsega 40 strani in ima več slik

iz življenja tega velikega moža. Nič nenavidega se človeku ne zdi, ko čita stran za stranjo, vendar z vsako stranjo raste v človeku nekaj novega, velikega, nekaj, kar sili k posnemanju. In morebiti je to glavni blagoslov te drobne knjižice, da te tiho in

VIGRED

ŽENSKI · LIST

LETO XIV.

LJUBLJANA, 1. MARCA 1936

ŠTEV. 3.

TRETJA ŠTEVILKA »VIGREDI«
JE POSVEČENA SLOVENSKI KATOLIŠKI MATERI

L. S. — S. J.:

MATERAM ZA NJIHOV PRAZNIK

*Ob 30 letnici dekreta pogostnega sv. obhajila
(30. decembra 1905)*

*»Dekret o pogostnem sv. obhajilu sliči
maurici, ki se je prikazala na nebu Cerkve
in naznanja, da se je vihar polegel in da
presv. Srce, Kralja miru, v zakramentu
presv. Evharistije zopet neovirano razširja
kraljestvo svoje ljubezni nad dušami.«*

*Kardinal-legat V. Vanutelli na 17. Evh.
kongresu.*

*Morebiti vam tega, drage slovenske matere, nihče ne bo povedal na
vaš praznik; zato vam jaz v vaš list to napišem.*

*Lepih in srečnih dni dandanes mati v vnanjem življenju le malo do-
živi. Le tisti trenutki, ki jih more vsako jutro, ali vsaj vsako nedeljo po-
svetiti svojemu duhovnemu življenju v cerkvi, pred tabernakljem, ob ob-
hajilni mizi, so zanj najsrečnejši za čas in za večnost. V pripravi na lanski
evharistični kongres in po njegovih uspehih in učinkih je spoznala, kako
prav ima Cerkev, ki želi, »da verniki pri vsaki sv. maši, ki se je udeleže,
ne prejmejo le duhovnega obhajila, ampak da v resnici pristopijo k sve-
temu obhajilu.« (Trid. k., 22. seja, 6. pogl.).*

*Ta želja Cerkve je tesno povezana z onim hrepenenjem, ki je navdajalo
Kristusa Gospoda, ko je ta zakrament postavil. Ne samo enkrat in nikakor
ne dvomno je govoril o potrebi pogostnega uživanja njegovega mesa. Kruh
ga imenuje, nekaj tako potrebnega, kakor vsakdanji kruh. Tudi cerkveni
očetje uče enodušno, da se prošnja v očenašu: »Daj nam danes naš vsak-
danji kruh!« ne nanaša toliko na kruh v prehrano telesa, kakor pa na evha-
ristični kruh.*

V tej želji izraža Kristus sam in Cerkev ž njim namen, da bi se kristjani po presv. zakramentu združevali z Bogom in iz njega črpali moč za premagovanje slabih nagnjenj, da bi vsakdanje male prestopke s tem sprejemom izbrisali in bi se obvarovali težkih grehov, ne pa, da bi jim bilo sv. obhajilo plačilo za njihove kreposti.

Ali je kdo na svetu tega božjega sredstva bolj potreben kot mati? Ali ima kdo več težav in potreb kot ona, ki mora hiši podpirati tri vogle, skrbeti v dušnem in telesnem oziru za vso družino in še záse?

Sv. obhajilo jo združuje z Bogom in ji je vir moči in tolažbe.

Kdo potrebuje več moči kot mati? Kje naj dobi tolažbe v trpljenju, ki ga je prav ona v toliki meri deležna, ako ne pri sv. obhajilu? Saj pride k njej isti Jezus-Bog, ki je hodil nekoč po svoji domači deželi in se nešteto-krat sklanjal k jokajočim ženam in materam ter jih tolažil, ozdravljaj, jim vračal umrle sinove in hčere. Ne trdim preveč, če rečem, da so mu bile trpeče matere posebno blizu. Koliko lažje bo objela trpeča mati križ, če bo na njem razpet tudi Kristus! Z Jezusom v srcu imaš, mati, hkrati tudi božji mir že tu, tam pa te čaka »večno življenje«. Nadnaravne moči potrebuješ pri vršitvi stanovskih dolžnosti. Da si mati, pomeni morebiti toliko, kakor mučenica. Kaj moreš boljšega storiti, kakor da si iščeš moči in trpljenja pri Njem, ki nam je z neizrekljivim trpljenjem pridobil duhovno in večno življenje? — Božji prijatelj otrok ti bo rad pomagal pri vršitvi vzvišene, a težke naloge: vzgoje tvojih otrok, če mu jih pogosto po sv. obhajilu popolnoma daruješ in posvetiš. In če bi kateremu izmed njih pretila duhovna smrt, Gospod, ki je vdovi v Najmu obudil sina-edinca, pač ne bo dopustil, da se pogubi, če si ti, mati njegova, vsa združena z Bogom po pogostnem ali vsakdanjem sv. obhajilu.

Potrebuješ pa, mati, tudi ljubezni; saj tvoje srce po njej hrepeni. Zakonska ljubezen se utrdi in posveti, če pogosto s svojim možem pristopaš h Gospodovi mizi. Pa če bi se ta ljubezen tudi ohladila ali celo ugasnila, v tabernaklju najdeš srce, ki te nesebično ljubi, ki ti je vedno zvesto in te edino more za stalno osrečiti. — Potrpežljivi, za žrtve pripravljeni ljubezni, ki se je je mogoče naučiti le v pogostnem prisrčnem občevanju z božjim Srcem, pa se ne bo moglo ustaviti tudi najtrše moško srce.

Ljubezni pa moraš dati tudi svojim otrokom. Sveto božjo ljubezen moraš užgati v njihovih mladih srcih. Srečen otrok, ki raste in se razvija v žarkih evharistične ljubezni svoje matere!

Spomni se na malo Magdaleno Paciško, ki se je vsa prevzeta oklenila svoje matere, ki je prišla od obhajilne mize: »Mamica, naj bom prav pri tebi, da sem čim bliže Jezusu, ki je v tvojem srcu!«

Pa tudi tvoji odrasli sinovi in hčere te bodo gledali z največjim spoštovanjem, če te pogosto vidijo pri Gospodovi mizi in bodo sami prav gotovo hodili isto pot. In kaj jim moreš boljšega želeti! Kjer je materino srce pogosto tabernakelj, tam je vsa družina Cerkev.

Ljubezen pa moraš deliti tudi izven družine povsod, kjer to zahtevajo duhovne ali telesne potrebe. Ali te k temu ne bo silila ljubezen Kristusova? Dobra, vsa blaga in usmiljena moraš biti napram njegovim bratom in sestram, ki se k tebi zatekajo v stiski! Ljubezen za ljubezen! Veliko ljubezen za brezmejno ljubezen!

Matere, na vaš praznik vam želim, da vas božja ljubezen sili, da pristopate pogosto, po možnosti vsak dan k sv. obhajilu!

M. Elizabeta, O. S. Urs.:

ČUDOVITA BOŽJA MATI

Naših mater vzor najvišji:
čudovita božja Mati!
V tvojih rokah Bog počiva,
ves tvoj blagor, raj tvoj zlati.

Zate so bogastva bila
plehka, prazna, brez pomena;
tvoj zaklad je bil tvoj Jezus,
drugo vse le prah in pena.

Zemlja ni imela sreče,
da bi dušo ti obvezala;
tvoja sreča bil je Jezus,
zanj si delala, živila.

Čudovita božja Mati,
naših mater vzor visoki,
njim dobrotljivo pokaži
božje Dete v svoji roki.

Bežna zemeljska lepota
tvoje duše ni ganila;
lep je zate bil le Jezus,
vanj si vsa se potopila.

Uči jih ljubezni svete,
tvojo pot naj vsaka hodi,
s tabo, Mati čudovita,
naj otroke k Bogu vodi!

I. P. — R.:

ZAKON V LUČI VERE

Zakaj postavlja Cerkev Kristusovo smrt in njegovo vstajenje v središče krščanskega življenja? Gotovo zato, da spominja ljudi vsak dan na zmago nad smrtjo in na večno domovino.

Če v vsej ponižnosti rečemo: »Na zemlji nimamo stalnega bivališča« in to lahko rečemo, ne da bi svet zaničevali, potem je za nas katoličane tudi zakonska življenska pot popolnoma jasna.

Če kot katoliška žena globoko verujem v božjo previdnost, potem se uklonim vsemu, kar mi bo bodočnost prinesla, pa najsi mi prinese novo življenje, bolezen ali smrt. Ali vem, če nisem v življenju nepotrebna? Ali ni morebiti treba, da svoji veliki družini prinesem žrtev svojega življenja, ker Bog hoče v svoji modrosti življensko pot moža in otrok obrniti v drugačno smer?

Naše življenje je v rokah mogočnejšega, kakor pa smo mi ljudje.

Vsako leto zahtevajo razne nesreče tisoč in tisoč človeških življenj. Kljub mnogim varnostnim odredbam in vsestranskemu napredku se vsak dan smrtno ponesreči premnogo ljudi v raznih poklicih.

Tisoči in tisoči pa se dan za dnem igrajo s svojim življenjem, ko čezmerno uživajo alkohol, nikotin in druge strupe. Smelo trdim, da pomanjkanje samopremage uniči v teh primerih več človeških življenj, kakor pa nosečnost in porod.

Strah, razburjenje, padec škodujejo materi in otroku kakor resnične bolezni. Pa kdo more obvarovati mater pred njimi? Morebiti pride bolan otrok na svet; pa kdo vé, kakšen namen ima Bog s tem ubogim črvičkom? Morebiti ga božje usmiljenje kmalu vzame k sebi; morebiti bo pa prav on staršem, bratom in sestram mogočen pogon za velika dela usmiljenja?

Ali pa je res življenje najdragocenejše, kar človek ima? Ali je sramota, če kdo da svoje življenje zato, da novo življenje vzklije? Kako občudujemo letalce, ki vsak dan polože svoje življenje na tehtnico! Proslavljamo vojake-junake, ki žrtvujejo svoje življenje za domovino. Razni fanatiki slave »mučenike« za svoje ideje. Mater pa, ki pričakuje otroka, celo obžalujemo in ji govorimo o morebitnih težavah bodočega človeka, o katerem je še vse zakrito v negotovost in s tem omajemo vero in njeno pripravljenost za žrtev. Celo zasmehujemo pogumno ženo, ki ljubi in trpi, ki se veseli žrtve, ki sebe pozablja, ki s hrepenenjem pričakuje otrokove dušice, ki jo je Bog položil v njene roke in ki se bo razvijala tudi v manj udobnih razmerah.

V telesnih in duševnih težavah se zaupajo mož in otroci le materi, ki je zmožna nesebično ljubiti. Le žena in mati je resnično središče in duša družine, saj le ona zna sprejemati žrtve in odpovedi in njen obraz je svetel, četudi trpi...

Le mati, ki se zna žrtvovati, je svetovalka, pomočnica in rešiteljica in brez nje bo družinsko življenje izgubilo svoj pravi smisel.

Koliko težje je v družini prenašati nervozno in razdražljivo ženo in mater, ki se igra s svetimi materinskimi dolžnostmi, kakor pa ženo, vso mater, ki seveda tu pa tam mora zahtevati, kar je v družini treba.

Največjo srečo v družini doživljamo prav tam, kjer v požrtvovalni ljubezni oče in mati vršita svojo dolžnost in ju skupna skrb za dušo in telo otrokovo tudi duševno in duhovno združuje. — Vsaka žrtev je dobiček. Žrtve v zakonu pa tisočkrat povrne sreča z otroki v veliki družini.

Ali naj še spomnim na žalostno praznoto v družinah brez otrok, ki jih niso marali? Ali ste že slišali pretresljiv jok matere za edinim otrokom, ki ga je smrt pobrala, a je mati v svoji preračunjenosti in udobnosti vse do tedaj odklanjala več otrokom dati življenje, a ga zdaj več ne more?

Križi in težave v življenju nas uče moliti. Velike težave in bridkosti sedanjih časov moremo prenašati le s pomočjo božje milosti, za katero pa moramo ponižno prositi — moliti. Z njo pa pride tudi ona zaupna moč vere, ki nas dviga preko sedanjega časa in bo delovala še v naših otrocih, ki jih bomo pustile na tem svetu, ko nas več ne bo.

Vera:

PROŠNJA MLADE ŽENE

*Stvarnik, ki si me ustvaril,
dušo in srcé podaril,
vodil moja mlada leta,
da so bila čista, sveta,
daj moči, ko žena sem postala,
da toliko otrokom bom življenje dala,
kolikor jih ti, Gospod, želiš,
ki si nosil záme težki križ.*

*Prosim te, usliši to molitev,
za družino sprejmi me v daritev;
naj se tudi smrti ne bojim,
da življenje novo podarim.*

Angela R.:

MATI PRIČAKUJE

*Pridi, dete moje,
ki te pričakujem
tvojega prihoda
se že zdaj radujem.*

*Tebi posvetila
svoje bom trpljenje,
ko ti podarila
srečna bom življenje.*

*Ko najdražji biser
te bom varovala;
če bo treba, zate
bom življenje dala.*

*Blagoslova tebi,
drago dete, prosim,
ki po božji volji
te pod srcem nosim.*

KATOLIŠKA AKCIJA

(Nadaljevanje smernic iz prejšnjega leta, glej 12. štev.!)

ŠOLANJE LAIČNIH VODITELJEV

Zahteve in predpisi, ki smo jih zadnjič čitali, veljajo v določeni meri tudi za laične voditelje KA.

Brez dvoma je tudi zanje potrebna primerna in resna izobrazba. To pa tem bolj, čim širši in težji je njih delokrog in čim odgovornejše je njihovo delo. Le bogato in res lepo notranje življenje more zagotoviti našim laičnim voditeljem one globoke in varne temelje za krščansko mišljenje, delovanje in življenje, ki je potrebno, da premagajo vse ovire in težave, ki se jim pri njihovem vsakdanjem delu vedno iznova pokažejo.

V veliko korist nam bo, če čitamo § 340. iz knjige R. P. J. Arendt dr. J. »La nature, l'organisation et le programme des sindi-

cats ouvriers chretiens» (Narava, zgradba in program krščanskih delavskih društev).

Ko je pisatelj govoril o razumskem šolanju propagatorjev, ki mora trajati dve leti, obravnava nadalje moralno in duhovno izobrazbo.

Stališče in posebna naloga propagatorjev in laičnih voditeljev KA, — zaradi česar more v svojih društvih in izven njih močno vplivati na okolico — zahtevata dobro šolanje in odlično pripravo. Saj morajo svoj vpliv vedno dobro izrabiti. Biti pa morajo dobro oboroženi proti vsem težavam in nevarnostim. S svojim zgledom in delovanjem morajo sodelovati pri širitvi krščanskih načel in življenja po njih.

»To moralično in duhovno šolanje laičnih voditeljev obsega: 1. prenovitev značaja, 2. nabiranje čednosti, 3. vzgojo vesti. Je v prvi vrsti nadnaravnega značaja in se poslužuje zaradi tega mogočne pomoči razodetja in milosti. Zahteva pa tudi od strani propagatorja precejšnega truda, ki se dan za dnem ponavlja.«

V vroči molitvi, v vaji čednosti in v stalnem stremljenju po duhovnem izboljšanju najde propagator potrebno moralno moč, da se ustavi raztresenosti, ki mu grozi zaradi njegovega različnega in vsestranskega dela.

Posebno priporoča p. Arendt vsakdanje premišljevanje, posebno izpraševanje vesti, prejemanje svetih zakramentov, vsakdanjo sv. mašo, duhovno vodstvo po duhovniku in duhovne vaje. Zlasti zadnje nudijo temelje laičnim voditeljem KA, ko daleč stran od vihre sveta premišljajo svoje življenje, obnašanje, dolžnosti in sklepe v luči verskih resnic ter prav na tem torišču svoje moči vedno bolj z nadnaravnim in koristnim delom oplemenitijo.

Opomini p. Arendta se obračajo sicer naravnost na propagatorje v Belgiji. Z isto pravico pa se dajo porabiti tudi za voditelje KA; kajti ta stoji zaradi svojega vzvišenega namena in časti mnogo višje kot pa socialno-gospodarsko delo. *(Dalje prihodnjič.)*

SOCIJALNI TEČAJ ZA ŽENE IN DEKLETA

Katoliška akcija je priredila za žene in dekleta, ki pripadajo verskim in prosvetnim organizacijam kot članice in delavke, socialni tečaj v lanski jeseni in zimi. Tečaj se je pričel 1. septembra in se je končal 20. decembra 1935. Vršil se je vsak teden dvakrat (v torek in petek) od 19. do 21. zvečer v veliki risalnici uršulinskih notranjih šol. Tečaj je bil mišljen kot za-

četni tečaj, ki se bo z leti izpopolnjeval in razširjeval po vsebini in načinu podajanja. Za tečaj je vladalo vseskozi velikansko zanimanje, vendar ker je bilo od vsega početka določeno število udeleženk, se nove niso mogle več sprejeti, četudi so se teden za tednom prijavljale. Vse so morale ostati za prihodnji tečaj, ki bo zopet prihodnjo jesen. Važna ovira za poznejši vstop je bilo dejstvo, da se je vsak predmet od ure do ure razširjal in bi vsaka udeleženka bila s poznejšim vstopom za vse prejšnje ure prikrajšana.

Predmeti, ki so se na tečaju obravnavali, so bili: Uvodna beseda, univ. prof. dr. Fabijan, ki je bil ves čas tečaja predstavnik osrednjega odbora KA, 1 uro; *socijologija*, dr. J. Ahčin, prof. na teološki fakulteti, 7 ur; *psihologija*, dr. S. Gogala, univ. doc., 6 ur; ženska higijena, zdrav. svet. dr. Malka Šimec, 6 ur; življenjeslovje, strok. učit. A. Lebar, 6 ur; pravoznanstvo, odvetnik dr. S. Žitko, 5 ur; nega bolnika, zdrav. svet. dr. Malka Šimec, 5 ur; etika, univ. prof. mons. dr. Ujčić; katoliško pojmovanje zakona, univ. prof. dr. A. Odar; duševna vzgoja, ga. P. dr. Bežičeva, 4 ure; žena, kulturni faktor, strok. učit. A. Lebar, 3 ure; katoliško pojmovanje duhovnega materinstva, univ. prof. dr. F. Lukman, 2 uri; seksualna pedagogika, ga. Milica Grafenauer, 2 uri; prva pomoč, zdrav. svet. dr. Malka Šimec, 2 uri; ženski poklici, prof. dr. L. Sušnik, 1 ura; žensko gibanje, akademičarka Slava Lipoglavšek, 1 ura; udejstvovanje duhovnega materinstva, strok. učit. A. Lebar, 1 ura. Vseh predavanj je bilo 60. Po vsakem predavanju se je nekoliko razgovarjalo o vprašanjih, ki so se obravnavala v predavanju, le žal, da so bili ti razgovori prekratki.

Kljub obilni nelahki snovi, ki jo je tečaj obravnaval, je tečaj le prehitro minil, da je bilo vsem udeleženkam žal; zato so imele po božiču, dne 14. januarja še en sestanek ob skodelici čaja in so na tem sestanku obnovile vse lepe spomine izza tečaja, pa tudi napravile načrte za prihodnje leto. Poslovilnega večera in čajanke so se udeležili vsi predavatelji in je ves večer potek v prav prijetnem razpoloženju. Marsikatera lepa misel se je v nagovorih izoblikovala in spletla še tesnejšo vez med tečajnicami ter njimi in predavatelji. Enodušna želja vseh je bila: da bi se ta tečaj nadaljeval prihodnje leto, za novinke pa, da bi bil prihodnjo jesen tak tečaj, kot je bil letošnji.

Predavanja tega tečaja so bodo dobila tiskana in je le želeli, da bi se čim večje število žena in deklet prijavilo zanje; čim več bo odjemalcev, tem cenejša bodo. Prijave sprejema uprava Vigredi, Masarykova cesta 12, tel. štev. 35-19.

DUHOVNE VAJE KA ZA DEKLETA

Iz vseh krajev naše prelepe Slovenije smo se zbrale, iz mesta, trga in vasi. Na ljubljanskem kolodvoru nas je sprejelo deževno vreme, ki nas je spremljalo tja do Lichtenturnovega zavoda. Že vreme samo nam je delalo težka srca, kaj šele to, da bomo zaprte cel teden v samostanu, nepoznane, tuje in poleg tega še molčati in premišljevali. S strahom in nezaupanjem smo se oklepale svoje prtljage. Po dolgih hodnikih so nas vodile čč. sestre

do dvorane, kjer smo se zbirale. Sestra Ivanka nas je bodreče vabila k sebi, da nas vpiše v seznam udeleženk. Ob vratih pa sta nam dajali poguma sestri Renata in Miriam. Že sprejem sam je bil tako prisrčen, da so se naša srčeca umirila in je naše zaupanje raslo in raslo, priključila se mu je še prava sestrinska ljubezen tako, da smo bile zvečer že skoro vse prave prijateljice med seboj, dasi smo se komaj spoznale.

Že prvi večer smo pohitele v prelepo kapelico, ki je vsa žarela v lučkah, k oltarju je pristopil voditelj duhovnih vaj, g. dr. Knific in naša srca so se zlila v eno, zastrmela v en cilj — postati apostol Gospodov. Naša gorečnost, biti v Njegovi službi je rasla od govora do govora. Ves dan bi naprej in naprej sledile besedam g. voditelja. Utrujenosti nismo čutile tako, da še na večer nismo mirovale. Še smo hotele ostati skupaj. V risalnici smo prepevale božične pesmi, bile smo kot ena družina, ki ne pozna skrbi, ne preprirov, ki ji je življenje sama radost.

Tretji dan smo vse prenovljene pristopile k mizi Gospodovi in z zahvalno pesmijo zaključile duhovne vaje.

Sledil je tečaj, katerega je otvoril prior Učak s svojim predavanjem o krščanski dobroti. — Prav dekleta lahko mnogo store na polju krščanske karitas. — Za tem referati: v splošnem položaju dekleta, v fari ni KA, ki jih je podal vrhovni voditelj dekliške KA g. dr. Fajdiga. — Brezbožništvo z velikansko naglico poplavlja svet. Delo deklet KA je, da se z vso silo vržejo v borbo proti sovražniku Kristusa, da s svojim zgledom in molitvijo deloma zadostijo zahtevam Katoliške Cerkve.

Sestra Vera, katero smo z velikim veseljem sprejele, nam je prečitala in obrazložila pravila KA.

Sestra Renata nam je podala skrbno pripravljen referat o prosveti, sestra Miriam pa nam je govorila o Marijinih vrtcih in o mladini sploh.

Predzadnji večer so nam naše sestrice pripravile lepo igro: »Izvoljena Devica«, katero so dovršeno odigrale kongreganistkinje nižje dij. stolne kongregacije.

Zadnji dan smo k slavnostnemu zajutru povabile g. voditelja dr. Knifica, vrhovnega duh. voditelja dr. Fajdigo in č. s. prednico. Med jokom in smehom smo se poslavljalale.

Franjo Neubauer:

NEBEŠKI MATERI

*Nebeške peruti
skrivnostno šume,
poslušaj Marija,
drhti Ti srce.
In slutnja prečudna
prešinja Te vso*

*in v duše deviške
posega Ti dno.
Naenkrat pred Tabo
prikazen stoji,
a glas ji prijetno,
prijazno zveni:*

»Zdrava Marija, vse milosti polna,
 Stvarnik je večni in močni s Teboj,
 Gabrijel angel, služabnik sem božji,
 moje prikazni nikar se ne' boj.
 V čistem telesu boš sina spočela,
 Jezus njegovo je sveto ime,
 greha in krute oblasti peklenške
 rešil bo ljudstva vesoljne zemlje.
 Zemska ne bo Te razvnela ljubezen,
 duh Te obsenčil bo z rajskih višin,
 kar bo rojeno v deviškem telesu
 božji se imenovalo bo Sin.«

Pokleknil je pred Tebe angel,
 prekrizal je na prsih roke,
 besede Ti govoril take,
 ponižnosti je poln globoke:
 »Najvišjega sem jaz služabnik,
 klečim pred Njim, ki je Resnica;
 čeprav uboga si Devica,
 odslej boš angelov kraljica.«
 Gospod se naselil je v Tebi,
 hitela si k teti v gore,
 hvaležnosti himno zapelo
 kipeče je Tvoje srce.

Strmé si govor poslušala,
 ponižno glavo si sklonila:
 »Naj bo, kar mi Gospod velevala,
 čeprav sem čistost obljubila.«

Pozdravljena, Mati vseh mater,
 od vseh blagrovana rodov,
 izprosi vsem materam srečo
 in božje roké blagoslov!

Mara Stepanova:

MOLITEV IZSELJENKE

Mati, otrok tvoj je lučko prižgal.
Pa se boji,
da bo ugasnila v pišu viharjih dni.
Veš, težko je njemu sredi samotnih poljan!
Čeprav je dan
mu srce v strahu drhti,
mu sredi tujih zemlja
obupna misel pokoja ne da.

Mati, otrok tvoj je cvetja nabral.
Prečista ti veš,
kako brati je cvetje,
če skozi trnjeve gaje sam greš!
O, pojdi z njim, da ne bo tako sam!
Sredi tujih zemlja
naj roka ga tvoja pelja
v varnostni hram.

Mati, otrok tvoj je srce ti dal.
To srce ubogo,
ki solza prelilo je mnogo.
Ljubezni hotelo je svete,
kakršne tiho želi si le dete . . .
Pa so z grehom hoteli skruniti mu tihe oči . . .
O, mati, ti veš, kako bridko ta misel ga v dušo boli?!

Franjo Neubauer:

MATI BREZPOSELNEGA

*Brezposelni sin,
ti jadni trpin,
ki dela ti nočejo dati,
naj vlije poguma ti mati?*

*Potujem s teboj,
žalujem s teboj
in rada bi ti pomagala,
ko mogla kako bi in znala.*

*Pa moje roke,
brezdelne so že,
ugaša oči mi svetloba,
odhaja mi misel do groba.*

*Slaboten in tih
za vzdihom se vzdih
izliva v trpečo molitev
za tvojo in mojo rešitev.*

**Vse tiste, ki ne nameravajo ostati naročniki,
uprava uljudno prosi, da vrnejo 1., 2. in 3. številko**

STRMA POT

(Nadaljevanje.)

III.

Moja draga Melisanda!

Zdi se mi, da že čutim prihajati nek lahen vetrič, po katerem sem klicala v zadnjem pismu.

Ditmar je letos končal VII. gimnazijski razred, zdaj pa je v *H i n d h e a d - u*, v najbližnji okolici Londona, kjer namerava prebiti počitnice s staro teto. Težko sva se lanske jeseni ločila. Par dni pred njegovim odhodom sva še skupaj pela, stara nama pa je igrala na klavir. Tudi brata in sestre sta bili prišli iz Gradca. Najkrasnejše v prekrasnem je bila tista čudovita pesem »O quam suavis est«, tirolca Gollerja, ki jo je zapel Ditmar sam, in pel jo je nebeško lepo. Mnogokateri bi želel v smrtni uri še enkrat slišati to melodijo. Donela bi mu kot kaka obljuba iz nebeških višav.

Dva dni preden se je poslovil smo napravili še zadnji izlet v Žički samostan, nazaj gredé pa smo se ustavili v našem vinogradu tam na Slemenih, kamor smo dospeli proti večeru. Kmalu je zažarelo zvezdnato nebo, nedopovedljivo svetla srebrna luč se je razlila čez hišo in vinograd in že se je pričelo ptičje žvrgolenje, klopotci, cvrčki, šuštenje listja in tisoč drugih glasov se je strnilo v sladko skrivnostno, nam vsem tako dobro znano vinogradsko tkanino, ki tvori blaženo harmonijo v marsikateri pesmi velikih mojstrov.

Nedeljsko jutro nas je zgodaj spravilo iz postelje. Gospodov dan, ki v takem žaru vzhaja samo v štajerskih goricah! Samo tukaj se zares doživi ona prelepa pesem:

»Der Himmel nah und fern,
Er ist so klar und feierlich,
So ganz als wollt er öffnen sich.«

(Nebo blizu in daleč je tako čisto in praznično, kakor bi se hotelo odpreti.)

Dobrohotno sonce naše štajerske domovine, slast in opojnost naših vinogradov, naši jesenski gozdovi, rumeno rdeče plamteči, so vplivali tudi na Ditmarja. Tukaj je njegovo veselje vriskalo do neba; južno vroči dih njegovega srca, bujna in pestra domišljija njegova, vse to je nežno spojeno z blagoslovljeno bujnostjo in pestrostjo naše

okolice. V takih trenutkih nam je zapel najlepše pesmi o lepoti naše domovine.

In pel jih je Ditmar tam v paradižu naše domovine!

Paradiž domovine? Ali ne jemljem teh besed naravnost iz srca mojstra, ki je bil naši domovini v ljubezni vdan?

Kolikokrat sem se skrivala v grajskem stolpu in po cele ure gledala skozi lino to čudovito naravo, ko je bila vsa posuta s trobenticami.

Danes pa mi Ditmar piše iz Londona tudi o trobenticah.

»So-li bile res trobentice?« sem se vprašala, ko sem čitala »Primroses«. V Westminster Abbey jih je položil na grob moža, ki je tudi ljubil to prvo oznanjevalko pomladi.

Tako se povprašujem, medtem pa nehoté zopet odprem pismo in polglasno čitam:

»Senta, kot veš, nisem prvič v tem milijonskem mestu, torej me ni moglo presenetiti. V četrtek ponoči, 10. julija, sem zapustil Ostende. Kmalu sem dobro zaspal. Ob 5. uri zjutraj se nam je nudil veličasten prizor. V mladem jutru gledati kaj takega! Samo enkrat se spominjam, da sem gledal nekaj sličnega, ko sem se pred dvema letoma vozil iz Budimpešte na Dunaj po Donavi in smo prav v mladem jutru prispeli v Bratislavo. Rečem Ti, Senta, so to spomini, ki jih ne čas ne večnost ne moreta več izbrisati!

Ob 8. uri smo bili v Londonu.

Čas mi hitro poteka. Hindhead je letovišče le nekaj milj nad Londonom. Ima samo par hotelov in nekaj trgovin. Thirlestone — Hotel, kamor naslovi pismo, je eden najlepših in najudobnejših, ima pa slabo stran, da so gostje po večini stari nad 80 let, eden celo par mesecev nad 100. Angležu je Bog določil nekam daljše življenje kot nam drugim umrljivim ljudem. Tu smo sredi gozda, precej visoko nad Londonom, kamor se vozim vsak dan. Poleg muzejev, ki sem jih že oblazil vse, in drugih znamenitosti, sem včeraj obiskal tudi grob velikega Benjamina Disraelija v Westminster Abbey in mu položil »Primroses« na srce. Tega človeka, ki je s svojo silno voljo premostil vse težkoče ter se povzpел do najvišje moči v svoji domovini, užival osebno prijateljstvo velike kraljice Viktorije, vsak dan bolj občudujem tudi jaz. Že od njegove smrti, 19. aprila 1881. se imenuje ta dan »Primrose Day«, ker je bila ta prva oznanjevalka pomladi njegova najljubša cvetka. Iz spoštovanja do njega krasijo

njegov grob v Westminster Abbey in posujejo njegov spomenik na Parliament Square vsako leto na 19. aprila s trobenticami. Njegovi goreči občudovalci in člani Primroses Lige pa nosijo to cvetko v gumbnici. In kdo naj ga občuduje bolj kot jaz? Cvetke, ki sem jih včeraj položil na njegov grob, naj bodo sveži list v vedno zeleni kroni, ki mu jo plete mladina. Zakaj? Bil je v politiki to, kar Rossetti v umetnosti in Newman v verskih stvareh.

Včeraj sem obiskal tudi Eton College, v čigar letopisih je zopet pisano ime Benjamina Disraelija. Pa zakaj ne rabim njegovega drugega imena? Lord Beaconsfield je bil tudi sam najrajši le preprosti Benjamin Disraeli.

Eton College leži na levem bregu Temze nasproti kraljevskega grada Windsorja. Je to nekaka pripravnica za univerzi Oxford in Cambridge, ali bolje za Kings College v Cambridgeu, katerega je, kot prvega ustanovil Henrik VI. 1440. leta. Disraeli, ker sin izraelskih staršev, ni bil vzgojen v Eton College-u, vendar pa je, kakor sem dočkal, bival delj časa v hiši nekega profesorja tega zavoda, da je dobil nekaj lokalne barve za svojo politično novelo »Coningsby«.

Senta, ali je res, da bom čez dobro leto že vstopil v svetišče Oxforda tudi jaz?

Poprej pa se še vidiva.

Tvoj

Ditmar.«

Kako blago to doni, si mislim, če v današnjem času, ko se ničesar več ne spoštuje, slišim kakega duhovitega človeka s spoštovanjem govoriti o kakem velikanu! Kot vsi ljudje, ki jim je namenjena velika bodočnost, je tudi Ditmar skromen mladenič. Moj Bog, koliko moških in ženskih ničel srečujemo dnevno, ki se čezmerno napihujejo! Tu pa je nekdo, ki bo živel, ko bomo mi morda že pozabljeni, ki pa je pri tem le prijazen in skromen Štajerc, ki nikoli ne pusti slutiti, da za njegovim čelom stoluje genij, pred katerim sem jaz — oh, tako majhna! Eno naju pa vendarle družijo: tudi on zvesto služi muziki, ki jo jaz obožujem!

Iz teh sanj me prebudi jasni glas Konstancije:

»Senta, se greva kopat?«

Izpod smrek se prikaže prijateljica. Štajersko kmečko obleko ima, krilo in modrček sta črna z belimi pikami, predpasnik in bluza

iz belega batista. Taka mi je Konstancija všeč. Mogočni kiti je povila kot venec okrog glave, kostanjevi kodri osenčujejo visoko čelo.

»Tudi za tem čelom se nekaj skriva,« si mislim.

»Če nas Bog blagoslavlja z jasnim, vročim nebom, zakaj bi tega ne uživali v polni meri? Naša Savinja, oh, to dragoceno poletno veselje Celjanov, kako kristalno čista šumiš v svojih 21 stopinjah! Pojdiva in vrziva se v njen blaženi tok! In prišel bo tudi Waldemar s sestro. Ona plava dobro, toda mene ne bo premagala. Hitiva, da ne bodo čakali! Kolesi sta pripravljeni. Toda, Senta, zdaj šele vidim, da si čitala pismo?«

»Ditmar mi je pisal.«

»In kaj piše o Londonu?«

»Navdušuje se samo za Benamina Disraelija, to je vse.«

»Za Benamina Disraelija? Je pač sin diplomata in išče vzorov v svojih vrstah,« reče Konstancija.

»Piše, da je položil trobentic na njegov grob. Veš kaj, Konstancija, pustiva danes kopanje, sediva rajši tjale pod akacije! Povedati ti moram, kako se je zjutraj izrazila stara mama o Ditmarju: Primerjala ga je s komponistom in pianistom Ferruccijem Benvenutom Busonijem, genialnim Florentincem, drugim Mozartom, ki je, kakor mi je pravila, prišel kot 13-leten deček v Celje in tu prebil nekaj mesecev. Njegov oče je bil v slabih gmotnih razmerah. Oče in sin, ki sta si bila že pridobila vencev za umetnost, sta vedela, da ima to majhno Celje mnogo smisla za umetnost in da koncertu, ki sta ga nameravala dati, ne bo manjkalo občinstva. In stara mama je še pristavila:

»Ob orglah v opatijski cerkvi svetega Daniela v Celju še ni sedel nikdo večji kot mali Ferruccio!«

»Veš, Konstancija, Busoni je kot mož dal vse, kar je bil kot deček obljubil. Postal je veliki umetnik. Njegova slava kot pianist je dosegla Lisztovo. Tudi kot komponist, ki je med drugimi uglasbil Dr. Faustovo lutkovno igro, ni nič manjši. Pred vsem pa je predelal Ivana Sebastijana Bacha in kot tak bo ostal nesmrten.«

»Kako pa je Busoni prišel v Celje?«

»Za njegovo družino se je ljubeče zavzel — 1879 je bilo — X., ki še živi, čil in zdrav in je prav lanske jeseni obhajal svoj 85. rojstni

dan. Veliko srce, ki je ustvarilo tako čudovito lepa dela, še bije v polnem ritmu za večne ideale.«

Tako je sodba moje stare matere o Ditmarju.

Hiša mojih starih staršev je bila trgovska. Šele kot vdova se je stara mama naselila v Castelu Crisis. Da se je v takih razmerah ves pogovor moral vrteti bolj ali manj okrog kupčij, si lahko mislimo. Toda v to vsakdanjost so zašli akordi klavirja in toni violine, kakor mi je večkrat pripovedovala. Tedaj so svetle lučke padale na enobarvni temelj vsakdanjosti. To je moral biti nek svit, ki je prihajal iz drugega sveta, kakor svit polne čaše v Goethejevem »Schatzgräber-ju«.

Stara mama, si je globoko v srce vcepila tiste prelepe besede velikega mojstra, ki done kot četrta točka dekaloga, kateri je bilo tudi obljubljeno plačilo: Koristno je geniju izkazati gostoljubnost. Če ga ti pogostiš, te on bogateje obdaruje. Hram, v katerega stopi dobri človek, je blagoslovljen. Še sto let odmeva njegova beseda in njegovo delo v vnukih. — Visoko cenim gostoljubnost stare matere, ki jo je izkazovala vsem umetnikom, ki so prihajali v naše mesto. Ta gostoljubnost je postala v naši družini nekak svet ogenj, ki kljub vsem izpremembam časa in ljudi še mirno gori okrog vsega veselja, trpljenja in skrbi ter nesporazumljenj v družinskem življenju. Še vedno in vselej tke blaženo pomirovalni svit. Kadar pa se ta ogenj podžge še z dragimi spomini, oh, Melisanda, tedaj se iskri tisoč ljubkih spominov, v vseh barvah se lesketajočih, iz te žerjavice.

Moja stara mama, sama dobra pianistinja, je zgodaj uvajala tudi mene v to lepo umetnost. V moje otroško srce je vcepila tisto ljubezen do klavirja, ki do danes ni ugasnila.

Pero bi namočila v zlato in z najbolj izbranimi besedami napisala, kaj mi je bil klavir v dobrih in slabih časih. Zahvala, vroča, in brezmejna zahvala moji stari materi, vsem mojim učiteljem in prijateljem te lepe umetnosti, ki so mi zopet in zopet dajali duševnega poleta, da sem premagala svinčenega demona lenobe!

Tvoja

Senta.

(Dalje prih.)

Ana B.: **PROŠNJA K NEBEŠKI MATERI**

Marija, božja mati si
in najsvetejša žena,
spočeta v luči milosti,
brez madeža rojena.
Zveličar sam te klical je
z besedo sveto — mati —,
zato te moramo nad vse,
Marija, spoštovati.

Vse matere izročamo,
Marija, danes tebi,
srcé odpri jim, — prosimo —,
pokaži pot jim k sebi,
da bodo verovale vse
in upale, ljubile,
otrokom luč prižigale,
s teboj svoj križ nosile.

Ivanka: **POGOVOR Z MATERJO**

Ko v zibelki sem ležala,
videla sem tvoj obraz,
v tihi sreči si jokala,
kakor jokam danes jaz.

Mnogo let je že minilo,
ljuba mati, od tedaj,
ti uživaš že plačilo,
jaz pa tu na zemlji raj.

Veš, da mati sem postala,
dete zibljem, da zaspi,
več noči sem že jokala
nad zibelko kakor ti.

Julka L. — B.:

IN GLEJ, ŽENA BREZ OTROK...

Ko veselje in češčenje napolnjuje današnje Vigred, češčenje najsvetjšega in najblažjega bitja na svetu, naše matere in veselje, da jo imamo, ali smo jo še nedavno imeli, mi pa dejstvo, da sem ostala brez otrok, narakuje, da napišem par vrstic tudi za one, ki dele mojo usodo; mislim na tiho odpoved, pa tudi na naloge žene brez otrok. Seveda pa imam v mislih le take, ki se morajo brez lastne krivde odreči tej največji ženski sreči, kajti katera prava slovenska in resnično katoliška žena bi se hotela prostovoljno odpovedati tej sreči?

Le poročena žena brez otrok vé in mora premeriti, koliko trpljenja je v tej žrtvi. Kolikokrat jo neprostoovoljno in namenoma žalijo v vsakdanjem govorjenju in občevanju domači in tuji ljudje! Kako nastaja nevarnost, da vsi materinski nagoni otrde in zamro, če ni stalno čuječa!

Žal, da se noben govornik ne ozira pri stanovskih govorih na te žene.

Težko, silno težko je, če se mora žena odpovedati kroni zakona, ko ne more ljubljene življenjskemu drugu podariti sadu njune ljubezni.

Težje je morebiti živeti brez te žive vezi med zakonskima, kakor pa če jo smrt pretrga. Žalujoča mati se tolaži s tem, da jo ljubljeno dete čaka v nebesih, a žena brez otrok...

Tudi ni lahko priznati vsemodro božjo voljo v tem, če je zakon brez otrok, ko pa naravni nagon govori drugače. Šele po dolgih letih in desetletjih notranjih bojov pride vdanost in mir, pa tudi spoznanje, da božja stvariteljska roka ne posega v naravne zakone in da nežnega razmerja med možem in ženo nikoli ne moremo docela raziskati.

Zakon brez otrok je večkrat bolezenskega izvora, ko mož ali žena brez lastne krivde zapadeta bolezni; večkrat pa je tudi oslabitev naroda, če so se njegovi življenjski pogoji zelo izpremenili, vzrok nerodovitnosti.

Nič ne pomaga, če se zakoplješ v razmišljanje, tožbe in žalost. Prvo je, da neguješ svoj naravni materinski čut, kljub vsej praznoti v sebi in okoli sebe, neguješ zato, da moreš pomagati in koristiti soljudem. Drugo pa je, da svoja materinska čustva daruješ drugim, premnogim, ki jih materinska ljubezen več ne doseže. Kako lep dar, če svoje srce in svoj dom odpremo tujim otrokom, ne samo zanje, ampak tudi za nas!

Vsaka mati se, z malo izjemami, zanima le za svoj družinski krog, kakor je to po naravi umevno in ima le tu pa tam nekoliko časa ali veselja za druge izven družine. Žena pa, ki nima lastnih otrok, ima tem več časa, da se posveti vsem tistim, ki so oropani materinske tople roke in ljubečega srca. Kolikokrat postane lahko zaupna svetovalka in pomočnica tam, kjer plaho otroško ali dekliško srce išče materinsko prijateljico.

Taka žena, ki je obdana od mladih ljudi, prav posebno prijetno čuti osvežujoči in oživljajoči vpliv mladosti in bo kmalu imela več izkušenj v ravnanju z otroki in mladino, kakor pa resnična mati, ki se vsa zakoplje v svoje gospodinjstvo in zato utripov otroške duše niti ne zazna.

Ali ni tiho veselje, če te, obdana od tujih otrok, mnogi smatrajo za njihovo pravo mater in se prav na tebi uresničijo svetopisemske besede, da »žena brez otrok stanuje v hiši kot vesela mati otrok.«

Nobena onih žena, ki jim je zakon ostal brez otrok, naj ne zapravlja svojega materinskega čuta okoli psov, mačk, kanarčkov, ali svojega delavnega nagona v kupih ročnih del, ki jih nikoli ne rabi, ali v pretiranem, neženskem sportu svojih moči! Zakonski pari brez otrok naj se nikar ne zapirajo vsak vase, ker to vzgaja čmerne sebičneže; pač pa naj taka žena, ki se ji ni treba deliti med moža in otroke, postane svojemu možu tovarišica in sodelavka, kar je nedvomno v obojestransko srečo.

Poleg tega pa kaže sedanja doba prav mnogo novih torišč, ki vsa potrebujejo materinske žene in nudijo široko polje za udejstvovanje materinskega čuta vsem onim, ki ga v domu ne morejo udejstviti. Kot predsednice in voditeljice ženskih društev, kot oskrbnice in voditeljice zavetišč po občinah, kjer morajo delavske žene-matere na delo, kot pomočnice in varhinje družin in gospodinjstev, kjer je mati na porodu, kot obiskovalke bolnikov in onemoglih v karitativnih društvih in drugje, so take žene kaj dobrodošle.

Pa če bi vsega tega žena brez otrok ne našla, ali ne mogla vršiti, eno pa ji še vedno ostane: sama v trpljenju in odpovedi preizkušena, dobro razume tuje trpljenje. Najgloblji smisel vsakega trpljenja je pač ta, da človeško srce omehča za tuje trpljenje.

Kakor so meči Marijinega srca odprli to srce za veliko človeško trpljenje, tako naj tudi naša tiha bol postane vir tolažbe za druge.

SAMO MATI

Bilo je tam visoko na severu, ko me je življenja dolžnost večkrat klicala v sanatorij Sv. Janeza Krstnika v *Selzaete* v Vzhodni Flandriji. Ob mejno mestece na holandsko-belgijski meji in ob mogočnem prekopu, ki pelje v Severno morje, pač človeku ne pusti slutiti, koliko nesrečnih in strtih mladih življenj ječi tam za tihim obzidjem zavoda, kjer se krščanskih bratov usmiljena srca ob vsaki uri noči in dneva sklanjajo nad človeško bedo.

Lepega poletnega večera se vračam proti Bruselju. V vlaku mi sedi nasproti gospa, s katero sem se že večkrat vozila in s katero me je družila: *bolečina*.

To-le slišim iz njenih ust:

»Svetovna vojna me je zajela v Argentiniji. Moj mož je bil že mrtev, edini sin, zvesto vdan svoji domovini Belgiji, se je prostovoljno uvrstil med svoje rojake, da brani to svojo domovino. In branil jo je do konca vojne.

Kmalu potem pa, ko Belgija še slavi svojo zmago, ko po vseh belgijskih cerkvah še odmeva: »*Te Deum*«, moj otrok zboli, pride kmalu v zavod, iz katerega se vračam, ki je odtlej njegova domovina.

Zapustila sem Argentinijo tudi jaz, in prišla, da imam vsaj to tolažbo, da ga še vidim. Že devet let se vozim redno vsak teden k njemu, že devet let čakam, da bi slišala iz ust svojega otroka še eno besedo... pa je do danes nisem. Ta revež govori z vsakim sotrpinom v zavodu, ko pa zagleda mene, ko sliši mojo besedo, pa naj bo ta moja beseda še tako nežna in mila in vsa materinska, se mi le ljubko nasmehne, nato pa zbeži — ...«

Mati, *devet* dolgih let potrpežljivo čakaš na eno samo besedo iz ust svojega otroka, pa je ne dobiš...?

Tega si zmožna samo *Ti, mati*, to prenese samo Tvoje srce *materinsko*...

G.M.:

MISEL NA MATER

Iz tujine v domovino
danes misli mi hité,
kjer skrbi za vso družino
moje matere srcé.

Vem, da danes misli njene
pri otroku se mudé,
ki kot cvetka v mrazu vene
brez ljubezni mu srce.

Vidim jo, kako na oknu
vsa objokana sloni
in v tujino po otroku
ob večerih hrepeni.

»Pridi, hčerka!« kliče mati,
»glej, odprto je srcé,
vrni k meni se v pomladi,
da obrišem ti solzé.«

Glej prišla sem, draga mati,
in prinesla ti solzé.
Drugega ne morem dati
kakor ranjeno srce.

KO ROŽA CVETE

(Nadaljevanje.)

Čez čas je dejala tiho in ni trenila z očmi:

»Ne, niste mi nadležni; nasprotno, dobro mi de majhen sprehod v večernih urah.«

Govorila je hladno, preprosto, tovariško. Zнала se je premagovati. Janko je pričakoval več topline, več nemirnega tona v njenih besedah. Vsaj njeno obnašanje pri večerji mu je dalo povod do tega mišljenja. Zmotil se gotovo ni. Poskušal je dalje. Predobro je vedel za načine, s katerimi se omamljajo mlada srca deklic; da je pot do zmage v pomladnih večerih, vseh prepojenih od sijajne mesečine najkrajša, je tudi dobro vedel. Nocoj ga je strašno žejalo po Marijinih ustnah, ki so bile sveže kot roža; žejalo ga je po vročih pogledih njenih oči, po objemu mehkih rok in omamnemu dihu njenih grudi. Ves je bil prežet dekletove bližine. Storil bi bil ne vem kaj, samo, da si jo osvoji za bežno minuto, dve . . . Vse je drhtelo v njem. Čisto tik nje je stopil, da je čutila drget njegove roke ob svoji. Šepetaje je zapel:

»Tri besede želel bi ti reči:

Jaz ljubim te, jaz ljubim te!«

Silen je bil boj, da je premagala slabost v sebi.

»Ljubi? Ali je to mogoče?«

Zajokala bi bila skoro od bolečine. Zakaj govori tako! O, saj ne ve, da ji ubija dušo, da ji trga srce iz prsi! Ne ve, da s hladnim obnašanjem laže sebi in njemu, ker drugače ne sme . . .

Brez besed je hitela dalje. V razburkane misli so se vsesavali Jankotovi žgoči pogledi in čutila je sladko razburjeni dih njegovih prsi, ki so strastno hrepenele. V mraku kostanjeve aleje se ni mogel več premagovati. Divje je segel po njeno roko in jo vso pokrnil z vročimi poljubi razpaljenih ustnic . . .

Marija v prvem hipu ničesar ni mogla od silnega čustva. Pustila je, da ji je poljubljal roko, ki ji je vsa drhtela od razburjenja. Čez par hipov se je zavedla. Sunkoma mu je iztrgala roko.

»Ne igrajte se z menoj!« je zakričala bolešno in v strahu ter zbežala . . .

Janko je od začudenja strmel. Kaj takega! . . . Boja ni nikdar potreboval, kadar je šlo za osvojitev ženskega srca. Marsikatera se je

vrгла v objem njegove ljubezni prvi večer. In neredko se je zgodilo, da je skoro proti svoji volji, postal enodnevní ljubimec, tako nekako iz usmiljenja, ker je slučajno zvedel, koliko trpi kaka ženska duša zaradi njega in jo je hotel potolažiti saj za bežno minuto . . . To je imenoval on »usmiljenje« in takih dobrih del se ni branil deliti med uboge, po njegovih poljubih hrepeneče dekliške duše. O, jasno se je zavedal Janko svoje silne, skoro demonske moči, ki je kraljevala v polni moški lepoti njegovega telesa! Bilo pa je toliko ponosa v njem, da ni preko meje šel nikdar. Ni hotel popolnoma onesrečiti tistih, ki so bile že itak dosti nesrečne; saj svoje ljubezni ni mogel dati nobeni. To je tudi sam jasno čutil. Preveč je bil ponosen, da bi si našel samo eno dušo in se posvetil samo tej. Zakaj tudi! V spremembah je življenje veliko prijetnejše.

Pri večerji je bil trdno prepričan, da bo še nocoj poljubljal Marijine ustnice. Ah, sladki bi bili ti poljubi! Saj so tako sveže njene ustne kot razcveta roža v pomladnem jutru. Kdo ne bi zahrepenel po njihovem ognju?!

Ali se je mogoče zmotil? Toda ne, to ni mogoče! Preveč dobro je pogledal v njene oči, da bi mu ušel nemir, ki ga ni mogla zatajevati. In kljub temu to hladno obnašanje, nepristopno, da človeka zazebe! — Prvič v življenju ga je obšel ta občutek, ki mu ni vedel imena. Prvič je stal pred uganko ženske duše in prvikrat ga je žgala zavest, da je premagan . . .

Bilo mu je, da bi pljunil v ono smer, kamor je odšla Marija, ker drugače ni mogel dati duška užaljenosti. Tako se je hotel maščevati, ker se drugače ni mogel.

»Ne igrajte se z menoj,« je dejala. Pomislil je.

»Da, prav ima. To sem v resnici tudi hotel.«

Zamislil se je globlje. Daleč nazaj mu je brodil spomin. Vseskozi se je igral on, ki se je prišteval k najboljšim v človeški družbi; igral se je z nežnimi dušami in jih nato metal proč. Mar je to vredno človeka? Ni! Toda ni ga bilo, ki bi mu bil rekel: Ne smeš tako! Peta božja zapoved pravi: ne ubijaj! Ali je to kaj drugega kakor ubijanje?! — Do te ure ga ni bilo apostola. Do te ure je ni bilo ženske, ki bi dejala: Ne igray se! Ni je bilo, ki bi živela za bodočnost, vse so se predajale trenutku za en sam poljub razpaljenih ustnic.

In sedaj, da bi pljunil za svojim apostolom! Ali ne bi izgledalo, kakor da pljuje sam nase? Prav gotovo! — O, ti moj lepi apostol,

najlepši! — Silno čustvo je zrastle vanj. Silna želja, da bi jo čimprej videl. Ali je to morda resnična ljubezen? . . .

Mimo njega je zavalovilo. Pomlad je bila. Še ni bilo opojnejše od te v nocojšnjem večeru. O, saj je v teh urah našel, kar je toliko mesecev podzvestno iskal. Zdaj je jasno čutil, da je bilo tako in nič drugače. Iskal je žensko in sicer žensko, ki je vredna, da nosi ime: žena. Hotel je dobiti dragoceno vrednost, ki je ne bo mogel vreči kar tako iz svojih misli in objemov. In to dragocenost je iskal, ne da bi se jasno zavedal tega.

Marija! Kaj so bile vse druge proti njej! Nič. Kamor je veter zavel, tam jih je okrenil. Žena pa mora biti trdnjava, da je rod, ki vziđe iz nje — jeklen.

Planil je mimo kostanjev v vroči želji. Pod oknom Marijinega stanovanja se je ustavil. Roka mu je drhtela, ko je hotel odpreti vrata. Premislil se je. Mogoče bi jo še bolj užalil.

»Nocoj ne grem k njej,« je sklenil in odmaknil roko.

»Jutri ji razodenem vse. Pri belem dnevu, sredi polj in rož naj čuje izpoved hrepenečega srca. O, kaj neki bo rekla ta lepa deklica? Ali me bo še vedno zavračala? Umrl bom, če bo pljunila na moja najsvetejša čustva.

Izza rahlo priprtih razsvetljenih oken so valovile bele zavese v večernem vetru. Vanje je zrl kakor začaran v prelestno sliko. Pa so bile samo bele, tanke zavese in nič drugega. A bile so Marijine. V hrepenenju je stegnil roke za ono belo kopreno, a je bil vse tako visoko. In ona je tam nekje za to belino mislila z jezo nanj, ki si je dovolil poljubljati njeno mehko roko. Marija — kraljica, oprosti!

Vrnil se je. Skozi mrak aleje so ga spremljale zvezdnate oči. Te oči so prosile: Ne igray se! Pri večerji ni hotel razumeti neme prošnje.

»Izgubil sem igro. A sladka je ta izguba, ni mi žal.«

Tako je mislil vso dolgo noč in ni mogel zatisniti oči. —

Marija je dolgo sedela pri mizi. Verigi misli ni mogla najti konca. Imela je občutek prevarane, ki je samo za igračo brezvestnežem. Bila je prepričana, da se je hotel Janko poigrati z njo; Janko, za katerega bi umrla. In vendar, ravno on je hotel imeti njeno čast pod svojo roko in nato pljuniti nanjo. Ta zavest jo je silno žgala. Z bolečino je mislila:

»Zaveda se, da je lep. O, saj sama vidim. Tega mu ne odrekam, le to me boli, da hoče ubiti poštenje v meni.«

Še je mislila dolgo, dolgo. Bolest je bila prevelika, da bi mogla zadržati solze. Ko je šlo na polnoč, je vstala s suhimi očmi in bledim licem.

»Ne poskušaj me premagati, moj dragi. Edino jaz in Bog veva za bolečino. V grob bom ponesla sveto skrivnost moje duše, naj umre z mano edina prva in prava ljubezen.«

Potem je pisala pismo.

»Gospod Janko, nocoj ste me silno užalili. Ni mi ljubo, da ste se hoteli poigrati z menoj in želim, da drugič tega ne poskušate več. Dovolj, da veste, da gledam življenje z odprtimi očmi. —«

»Miran, brat moj, bodi brez skrbi! Dekle imaš, ki te ljubi kakor sestra, toplo in prisrčno.«

V dušo ji je utonil rahel pokoj. Zavest, da je delala pošteno, ji je pričarala miren sen nedolžnih in močnih.

Zunaj je sanjala pomladna noč. Preko stelnikov in loz so veslala krila temine in se zgrinjala za daljna obzorja neznankam v čudovite svetove. Nad Mirno goro je trepetala srebrna iskra.

(Dalje prih.)

Franjo Neubauer:

MATERINA SOLZA

*Mamica, ali se motim, se zdi mi?
Dobro še enkrat v oči mi poglej!
Res je, da solza ti sveti v očesu.
Kje si dobila jo? Reci, povej!*

*Ali na travici rosni je bila,
ki jo privabil je žarek iz tal?
Ali ti cvet jo pomladni je dal,
ko je v svetlobi jutranji svetila?*

*Ali jo kánila noč je na listič.
ki trepetal nad vodo je plašan,
sanjal še sanje o zimi hudožni,
pa ga prebudil pomladni je dan?*

*Nisi ti v jutru pomladnem hodila,
sama si bdela in čula doma.
Solza skrbeče, trpeče ljubezni
prišla naravnost ti je iz srca.*

Franjo Neubauer:

PROŠNJA

*Neštetokrat, mati,
učila si me,
ljubeče prosila,
svarila si me.*

*Pa prosto v višino
šla moja je rast
in svojo pot moja
hodila je strast.*

*Ni slušala volja,
ubogal ni duh,
zapiral oči sem,
zatiskal sem sluh.*

*Odpusti in prosi
vrh rajskih višin,
naj zdaj vsaj se k tebi
povrnil bi sin.*

Vera:

MATI IN DETE

*Mati se igra z otrokom,
ljubeznivo se smehlja,
k njej otrok roké dviguje:
»Moja zlata mamica!«*

*Dete mamico objame:
»Tebi podarim srcé,
dar največji ti si zame!«
Njej hvaležne vro solzé.*

Tolminčeva:

V DELAVSKI KOLONIJI

Draga Marija!

V vseh najinih zadnjih pismih sva se pogovarjali o ljubezni; o tisti nesebični ljubezni, ki le drugim hoče dobro in nase niti misli ne.

Ali se ne bi danes, ko bomo čez nekaj tednov praznovali god krščanskih slovenskih mater, kar ustavili ob svetlem zgledu take nesebične ljubezni? — Saj še pomniš, kako smo v šoli skoraj vsako leto pisale nalogo o mamici? Res so bile naloge vsega razreda zelo podobne; ali pa ni bilo prav tako z našimi materami: vse enako so skrbele za nas, da smo hodili

čedno oblečeni v šolo; vsaka je svojemu malčku pred odhodom vestno pripravila dopoldansko malico; vsaka mamica je čula dolge noči, kadar je zbolel njen srček.

Veš, kaj sem postala te dni radovedna? Kako otroci naših delavskih staršev pišejo naloge o mamici. Ko mora dete, šest tednov staro, na rejo v tujo hišo in njegova mati nazaj v tovarno k strojem. In ga tuja mati vzgaja, pestuje in ljubkuje, da otrok, ko prihaja k pameti in začne govoriti, ne loči rednice od prave matere. Kolikokrat se zgodi, da se otrok pred lastno materjo skrije v naročje rednici! — Ali ne bo tak otrok, ki bo šablonsko pisal nalogo — kakršen je bil pač šolski razgovor o mamici — mislil le na mater-rednico, ko bo stavek za stavkom ponavljal misli svojih sosedov: »Mamica ves dan skrbi zame: umije me, obleče in skrbi zame, da nisem lačen. Kadar zbolim, čuje pri moji postelji.« — Morda pa bo še pristavil: »Imam pa še drugo mamo, katere ob delavnikih nikdar ne vidim. Samo ob nedeljah popoldne pride pome in me vzame k sebi na dom ali pa greva na sprehod. Zvečer, ko me pelje spet domov, se ona zelo težko poslavlja in velikokrat joka.«

In ta mama, katero otrok tako malo umeva, vsak dan 8—10 ur stoji ob mogočnem stroju v tovarni in dela in misli na svojega otroka. Rabila bi tečne hrane, pa je ne upa kupiti: mesec je tako hitro naokrog in plača enega tedna je skoro premajhna za otrokovo vzdrževalnino, pa še obleko je treba posebej kupiti in tiste sladkarije, brez katerih mati ne more k otroku. Vse misli čez dan bi bile najrajše pri otroku; pa stroj je krut gospodar: ako je raztresena, se lahko zgodi nesreča ali se začne trgati nit in bo v soboto odtegnjena kazen in bo plača še manjša kot običajno. V razvedrilo sosede, delavske matere pri strojih, govore o svojih malčkih: kako ga v tuji hiši ljubijo in kako hitro se je otrok udomačil in da mu že za mater skoraj mar ni več, kadar ga pride obiskat; so pač preredki taki obiski in v otrokovem spominu materina slika ugaša. O, pa bi tudi delavska mati tako rada šla k svojemu otroku; pa kdaj, če dela po ves dan in zvečer, če jo le premaga domotožje po otroku, najde svojega ljubčka spečega v zibelki.

Če pa družina narase, da bi vzdrževalnina skoraj prav toliko znesla kakor materina plača v tovarni, potem žena ostane doma v gospodinjstvu in otroci se vrnejo domov. Prej sta služila v družini dva, sedaj zasluži samo oče, ako še njega za kakšen teden ne pošljejo na neplačan dopust. K rednikom je hodila mati, če je otrokova hrana zadostna in izdatna; sedaj ji je, kot Cankarjevi materi, premnogokrat zastavljena čudna uganka: toliko lačnih želodčkov in štacunar ne da niti soli več na upanje. — S čim naj mu pa tudi porokujejo brezposelni berači? — In je oče redkobeseden in vsak dan osornejši in mati vsak dan bolj žalostna in skoraj vedno objokana. Pa se je zgodilo nekega dne v prvo, da so otroci pri sosedovih boječe poprosili za košček kruha; v drugo in v tretje je šlo že lažje in sedaj jim je vseeno, če jim soseda odreže kruha ali pa jih, nadležno svojat, zapodi izpred praga.

Ali bodo tile otroci, ko bodo dorasli, spoštovali in ljubili svoje matere? Ali ne bodo fantje hiteli proč od takega doma, kjer ni veselja in

sreče? Ali ne bodo dekleta iskala pojasnil o najvažnejših življenskih vprašanjih drugod — saj jim je bila lastna mati od prvih dni življenja vedno tuja in daljna.

Vidiš, Marija, meni je pa tako hudo za te delavske matere in njihove otroke. Da bi vsaj doraščajoče deklice iz delavskih kolonij spoznale, kako nesebično in požrtvovalno jih ljubijo njihove matere; da bi jim bile hvalne in se jih ne sramovale, kadar v svojih lepih oblekah spremljajo po cestah svoje skromne matere.

Marija, ali ni tudi to apostolat, če bomo te deklice poučile o četrtri zapovedi?

Pozdravljena!

Francka

Dr. Marg. Csaba — V. Lovšin:

DEKLETOVA POMLAD

(Nadaljevanje.)

6. HIGIJENA PERIJODE

Menstruacija (perioda, perilo) ali mesečno nerazpoloženje ni nikaka bolezen, ampak biološki pojav, katerega prenese zdrava žena s primernim samoobvladanjem brez posebne težave, in popolnoma nepotrebno je, da okolica zazna njeno stanje.

To krvavenje nastopi pri zdravih ženskah vsake štiri tedne in traja tri do pet dni. Je pač združeno z malimi bolečinami, ki pa niso pri vseh enake. V našem podnebjju nastopi nerazpoloženje navadno v trinajstem ali štirinajstem letu in se ponavlja redno do petinštiridesetega ali petdesetega leta.

Ako ne nastopa redno, ali traja predolgo, povzroča krče in resno nerazpoloženje, je treba nenadoma vprašati za svet strokovnega zdravnika, še boljše zdravnico, s katero lahko mlada deklica še bolj zaupno govori o svojem položaju.

Mesečna perioda prav nič ne ovira zdrave žene pri njenem opravilu, zato ni potrebno, da greš v posteljo, ali da nadleguješ svojo okolico s tožbami in tarnanjem. Važno pa je, da se ravno v tem času obvladaš in vršiš svoje dolžnosti.

Katera žena je danes gospodinjsko na takem stališču, da bi se mogla brez velike sile odtegniti svojemu delu? Ne da bi škodovala sebi in drugim?

Čeprav pa navadna dela v teh dneh zdravi ženi ne škodujejo, je vendar pametno, da se izogiblje večjemu telesnemu, kakor duševnemu naporu. Daljšo hojo, dviganje težjih bremen, izčrpljive plese, zabave, šport, posebno plavanje morajo tudi zdrave opustiti. Telesa se ne sme preveč obremenjevati. Mnogi zdravniki dovoljujejo sicer kratko kopanje, v splošnem pa resno svare.

Posebno važna pa je še posebna snažnost in naziranje, da se ne sme niti perila menjati, je nespametno. Čeprav ni kopanje priporočljivo, umivanje pa je neobhodno potrebno. Nasprotno, vsakdanje eno ali dvojno umi-

vanje z mlačno vodo se mora v teh dneh še bolj gojiti. Zelo priporočljivo in splošno v rabi je uporaba dobre obveze, katera se danes lahko dobi izgotovljena, ali pa si jo lahko sama narediš. Glavno je, da je mehka in pripravna za temeljito snažnost. Obveza mora biti vedno zelo snažna, se mora večkrat menjati, da se izogne poškodbe in zastrupljenja. Toda snažnost ni dosegljiva samo s pranjem in menjavanjem obveze, prav posebno važno je, da skrbe ženske za redno izpraznenje, kajti zanemarjenje v tem pogledu privede lahko do velikih bolezni in grdih razvad. Pod pojmovanjem telesne snažnosti razumevamo tudi to, da so v redu tudi ti organi.

Da, še nekaj spada semkaj: čistost misli in domišljije, prenapeto domišljanje je imelo tudi že kvarne posledice.

Torej, dragi moj otrok, čeprav ni ta mesečna mala neprijetnost nobena bolezen, vendar zahteva tvoje pozornosti in skrbi, da bo ostalo tvoje telo zdravo in se bo moglo v miru pripravljati na svoj bodoči poklic.

7. BOGU NAJLJUBŠI CVET

Da si ohraniš zdravje, ne zadostuje, da paziš na svoje telo samo ob mesečni periodi in tudi ne samo nanj, kajti tvoja duša je tu in ta je glavni del za tvojo človečnost.

Morda si že opazovala, gotovo pa o tem slišala, kako naporno in do podrobnosti natančno delo mora opravljati dober vrtnar, da doseže cvetje občutljive cvetlice, ali obilno rodovitnost sadnega drevja.

Pomisli sedaj, kake skrbne nege in skrbi potrebuje najlepši cvet stvarstva, ki naj nekoč obrodi najdražji sad zemlje, mlada in razvijajoča se deklica.

O da, spomladi ima vrtnar mnogo dela in skrbi. Pozna vsako drevo, vsako rastlino v svojem vrtu, on ve, katera mesta so preveč izpostavljena solncu in ne pozabi nevarnosti pozebe. Hladna noč lahko uniči v par urah ves up za prihodnje leto. Dobro pazi, da nimajo škodljivci prostora v njegovem vrtu, on ve iz izkušnje, kaj lahko uničijo gosenice in drugi mrčes.

Za malo deklico so pomlad razvojna leta. Njena brsteča mala duša potrebuje veliko ljubezni in nege, mora se utrditi v samostojnosti in samovzgoji, da ne bodo hudi viharji življenja in grozeče zverine greha in skrivnih slabih navad opustošili razkošnega cvetja in uničili njenih sadov.

Vrtnarjevo delo je pravzaprav lahko, njegov vrt se ravna po njegovih navodilih, škarjah, žagi, brizgalni, lopati, vse to lahko doseže svoj cilj, ker cvetje ne pozna nobenega odpora. Ako jih rezanje tudi boli in ne razumejo okopavanja ob koreninah, prenašajo tiho in cveto tem lepše.

Pri tebi je to drugače! Ne izročiš se sama oplemenitenju, katerega ti hočejo dati ljubeče roke. Koliko nevolje, koliko občutljivosti in neumne jeze nastane, ako je treba obrezati tvoje divje poganjke, ali odstraniti škodljivce!! In vendar bi morala biti modrejša. Poskusi razumeti »okrutnost«
tvojega vrtnarja, to je okrutnost, ki je pravzaprav samo ljubezen.

S temi navodili bi ti rada pomagala, da se boš popolnoma strinjala, kakor je treba mlademu dekletu, da boš delala iz lastnega spoznanja in prostovoljno za svojo srečno bodočnost. Česa je treba? (Dalje prih.)

ALVINA ZOEGE

Tam na zelenem Štajerskem, ob obeh bregovih Hudinje, ki tu že vsa umirjena teče proti Celju, leži prijazen trg V o j n i k. Le par korakov iz trga, proti severu, stoji grad, danes last Irme, grofice pl. N e u h a u s, nekoč imenovana Weixelstätten. Proti vzhodu mu zapira razgled hrib Matere Sedmerih bolečin z ljubko cerkvico na vrhu. Meni se zdi, da božja Mati nikjer na svetu ni bolj žalostna kot tu. In videla sem toliko njenih svetišč! Že kot drobnega otroka me je bolela njena velika bolečina.

Okrog leta 1880. se v ta grad naseli baron Leon Zoege von Manteuffel s svojimi tremi hčeram Anjo, Tehajlo in Alvino. Zadnja se mu je rodila 3. marca 1866. v Klein-Wandriss-u, v pruski Šleziji. Družina kmalu vzljubi novo domovino, kateri postane velika dobrotnica. Barona odlikuje izredna ljubeznivost, usmiljen je do ubogih, radodaren ob vsaki priliki.

Starejša hčerka, ki je v večnost odšla pred njim, in je pokopana v malo oddaljeni D o b r n i, dnevno obiskuje bolnike. S košarico na roki hodi od hiše do hiše, kjer ležijo ti reveži. To pot hodi ob vsakem vremenu in jo ustavi šele bolezen in smrt. Da jo spremlja Ozanamov duh vsak korak, da dela čisto v duhu naših Vincencijevih in Elizabetnih konferenc, nam ni treba poudarjati. Dasi ne zna jezika teh revežev, dasi jo z njimi ne družijo niti katoliška vera, jo razume vsak bolnik, po tistem velikem zakonu ljubezni, po katerem vsaka mati tudi razume govorico svojega novorojenčka.

Družina Manteuffel podpira tudi uboge učence obeh vojniških ljudskih šol. Pod Avstrijo ima ta prijazen a majhen trg Vojnik nemško in slovensko 6 razredno šolo. Ta je v višjih razredih razen verouka tudi že popolnoma nemška, tako, da učenec iz nemškega razreda zaostaja za istim iz slovenskega samo v tem, da ta obvlada vso snov v obeh jezikih.

Vsakoletna božičnica zbere v družini Manteuffel otroke obeh šol; tu dobijo obleko, knjige in še igrače. Tu je skozi vse leto otrokom na razpolago zelo bogata knjižnica.

Družina Manteuffel podpira tudi srednješolce iz Vojnika, ki kjerkoli obiskujejo kako gimnazijo, in podpira tudi visokošolce, kateresibodi narodnosti. In marsikateri gospod, pa naj bo danes poslanec ali konzul, se ima tej plemeniti družini zahvaliti, da je lažje

šel po poti, po kateri ga je gnala vedoželjnost in neodoljivo hrepenenje po vsem lepem.

Ko začetkom tega stoletja Vojnik dobi veličastno, čisto novo župno cerkev, je zopet družina Manteuffel tista, ki jo bogato obdari, ki ji pomaga iz te in one stiske, ki jo ob tej in oni priliki tudi obišče. In v tem je pravi krščanski duh, v tem je Kristus sam, ki taka dejanja narekuje.

Čez nekaj let prodajo graščino Weixelstätten, ter se naselijo v trgu, tik ob poti, ki pelje na hrib Matere Božje, v vili, ki je dotlej last vdove Santa di Cosuva. Tu pa baron kmalu umrje in zdaj počiva tudi na Dobrni poleg svoje hčerke v senci košatih kostanjev in divnega bolj oddaljenega Kozjaka.

Baronesa Alvina Zoege v. Manteuffel ostane v Vojniku sama in poslednja lastnica vile in posestva, zakaj njena druga sestra Tehajla se je poročila. Baronesa ne neha obiskovati bolnikov, biti mati ubogim otrokom okolice, župni cerkvi svetega Jerneja velika dobrotnica vse dotlej, ko jo bolezen prisili, da zapusti Vojnik, kate-rega je vzljubila, in oddide na Estonsko, kjer še živi v Reval-u pri svoji sestri Tehajli.

Svojo vilo in posest pusti v vrednih rokah baronice Balbine pl. Wittenbach v oskrbi. Ta vrši dolgo vrsto let svojo dolžnost vestno, kljub slabotnemu zdravju in lepi starosti. Pa čemu prihajam na to ime? Ker me spominja na najlepšo dobo mojega življenja, s katero je tesno povezano. In letos, ko ta plemenita gospa obhaja svojo 70 letnico, naj ji napišem zahvalo. Zakaj? Ko sem bila še prav majhna in prav bleda, ker sem komaj okrevala po težki bolezni, katere sledi še nosim pod levim sencem, in ki mi je oropala prvega šolskega pouka, sem opravila prvo spoved. Bila pa sem premajhna, da bi segla do linice, tudi če bi bila stala. Dobra gospa baronica me tedaj dvigne takorekoč v svoje naročje in tako sem lahko opravila tisto svojo dolžnost skoro v njenem naročju.

Dobri Jezušček naj ji poplača!

Ž E N A I N D E L O

M. Valant:

POSELSKA ZVEZA

Poselska zveza je krščanska strokovna organizacija služkinj. Ima sedež v Ljubljani. Podružnici ima dve.

Poselska zveza je organizacija, za katero bi se moralo zanimati vse slovensko krščansko ženstvo, posebno pa ono v podeželju. Njen obstoj in njeni

cilji bi morali biti znani širom naše domovine in še dalje, vse do onih krajev, kamor zaide v skrbi za kruh in eksistenco naše slovensko dekle.

Strokovna organizacija ima nalogo ščititi svoje članstvo, ga strokovno in splošno izobraževati, priboriti mu socialne pravice, brezplačno posredovati delo in sploh storiti vse, kar je s tem v zvezi. Organizacija je trdna vez, ki svoje pripadnice dviga iz malomarnosti in brezbriznosti ter malodušja in vzgaja v njih zavest, da so tudi one družbi prepotrben poklic.

Kdo ni danes potreben zaščite, nasveta in pomoči? Le malo je takih, ki so tako srečni! Ali ni toliko bolj potrebno nasveta in zaščite revno dekle, ki pride prvič iz rojstne vasi v tuje in nepoznano mesto, kjer čuti, da je prav nihče ne čaka in ne sprejema? Koliko takih začetnic je že obvarovala Poselska zveza raznih nevarnosti, kolikim je že pokazala pravo pot, kolikim je že pripomogla do službe pri poštenem delodajalcu! Pa ne le začetnica, tudi starejša moč potrebuje prav mnogokrat pomoči v zadregi ter nasveta.

Kdo danes ne potrebuje izobrazbe? Ali ne trpi največ škode tisti, ki ne pozna sveta in stopa vanj zavezanih oči? Tudi za služkinje vseh vrst velja to! Vajene so domače besede, izurjene le v domačih delih, skoro se ne znajo obrniti v mestu. Organizacija pomaga, ko potom raznih tečajev daje potrebno vsestransko znanje in strokovno usposablja. Ko bi se le služkinje res rade udeleževale tega dela izobraževanja v prav veliki meri!

Obstaja poselski red in obširna socialna zakonodaja; preprosto in neizbraženo dekle, ki se ne zanima za organizacijo, o teh stvareh nima pojma, ne pozna svojih pravic in svojih dolžnosti v delovnem razmerju in zato često stori prenagljen korak ali pa pusti, da postopa z njo gospodinja kot ne bi smela. Ne ve, kakšne so njene pravice in dolžnosti do zavarovanja. V slučaju bolezni si ne zna pomagati. Organizirana služkinja je mnogo na boljšem. Če si že sama ne more pridobiti potrebnega znanja v teh stvareh, pa ji je vedno na razpolago Poselska zveza, kjer dobi vsa pojasnila in nasvete. To je vredno mnogo več, kot pa tisti prispevki, ki jih prispeva na mesec vsaka članica za upravo organizacije.

In kar je še važnejše: Strokovna organizacija je vedno budno na straži, da ostanejo zakonite pravice uslužbenstva nedotaknjene. Ona se vztrajno trudi, da se obstoječa socialno-politična zakonodaja izboljša v korist uslužbenstva. Če vemo, kako je nekaterim delodajalcem socialna zakonodaja trn v peti in kako jim je odveč vsak prispevek za zavarovanje, bomo šele znali prav ceniti vrednost in pomen Poselske zveze. Ali ni torej naravnost dolžnost vsake služkinje, da je organizirana, posebno ko je jasno, da zmore vsaka organizacija le toliko, kolikor je močna?

Poselska zveza je krščanska organizacija. Marsikatero dekle si bo mislilo: Saj je dovolj, da sem v Marijini družbi in da opravljam svoje verske dolžnosti v redu, pa je potem vse eno, v kakšnem društvu se nahajam. Pa ni to vse eno! Skušnjava nikdar ne miruje in če bi zašlo verno dekle v nekrščansko organizacijo, bi se izpostavilo nevarnosti, da bi v versko mlačni

in brezbrizni družbi njeno prepričanje opeshalo in bi mogoče popolnoma izgubilo zaklad, ki ga je prineslo iz kroga krščanske rojstne hiše. V Poselski zvezi vlada krščanski svetovni nazor. Tu je dekle v dobri družini, ima pošteno zabavo in se ne more bati, da bi kaj izgubilo v moralnem oziru.

V interesu našega ženstva, ki se nahaja v družbi — rekel bi v najtežjih okoliščinah — bi želeli od Poselske zveze le, da bi svoje delo še poglobila in razširila tako, da ne bi bilo kraja, kjer je vsaj nekoliko služkinj, pa ne bi bilo tam tudi njene podružnice. Treba bi bilo seči tudi na jug. Slovenska služkinja bi postala tako pionirka ideje krščanskega strokovnega gibanja.

KAKO ODSTRANJUJEMO MADEŽE

Prvo pravilo je: vsak madež naj se odstrani čim hitreje.

Mastni madeži izginejo iz pralnega blaga s porabo vode in mila. Iz volnenega blaga jih je treba zmencati z bencinom in sicer tako, da za drgnjenje rabimo kos enakega blaga. Krpico pomočimo v bencin in drgnemo po madežu, dočim smo pod blago na spodnjo stran podložili čisto krpo. Če so mastni madeži že starejši, položimo nanje magnezijo, ki jo namočimo z bencinom. Ko je bencin popolnoma izhlapel, strkamo beli prah iz blaga.

Madeže oljnatih barv drgnemo s čistim terpentinom.

Smolnate madeže in žlindre najprej omehčamo s presnim maslom, ki ga v tanki plasti položimo nanje, potem previdno odpraskamo in če je blago pralno, izperemo z vodo in milom, če pa je volнено, snažimo z bencinom.

Kavini in čokoladni madeži se namočijo z mrzlo vodo in iz pralnega blaga takoj izperejo z milom. Zastarele take madeže pa je treba čistiti s kemično vodo (Eau de

Javelle). Blagovi se morajo po porabi s tem kemičnim čistilom dobro izprati v vroči vodi. Iz volnenih blagov odstranimo te madeže z glicerinom in potem s pranjem z mlačno vodo.

Madeže iz voska ali stearina pustimo, da se strde, potem jih pokrijemo in podložimo s čistim pivnikom ali svilenim papirjem in likamo čez z vročim železom. Izmenjati pa moramo večkrat papir, da se vosk in stearin na drugih mestih ne vleže v blago.

Sveže smolnate madeže odpravimo z ribanjem s špiritom.

Madeže trave ali cvetlic odrgnemo s špiritom in izperemo.

Tintni madeži izginejo, če jih takoj namočimo z mlekom ali pokapljamo s citronovo kislino in potem z milom izperemo.

Sadni madeži izginejo, če namočeno blago držimo nad paro (dimom) gorečega žvepla, ali pa, če takoj sveže madeže razpnejo nad odprto posodo in jih večkrat z vrelo vodo polijemo.

Mira Toff - Hibšer:

SESTRAM VIGREDNICAM

Življenje naše naj ne bo molčanje
stoječe vode. Naj šumi, buči,
kot morje, ko z viharjem govori.

Proč misli trpke, vedro naj bo čelo,
in volja močna za naše naloge.
Odpre roke vedno za uboge.

Naj v borbi, sestre, strnemo se v eno!
Le nič strahu, ker je sedanji čas
poln dolžnosti in zahtev do nas.

Ne klonimo v viharjih naše dobe!
Na ideale božje se opirajmo,
zanje živimo in umirajmo!

ŽENSKI POKLICI

(Tiskano kot predavanje na soc. tečaju K. A.)

Popravek, ki ga je poslala dr. Krekova meščanska gospodinjška šola: Dr. Krekova mešč. gospodinjška šola v Šiški — Ljubljana VII. je postala »Višja gospodinjška šola« dr. Kreka s pravico javnosti ob odloku min. prosvete v Beogradu, dne 15. junija 1935, P. Br. 22620.

Pogoj za sprejem je nižji tečajni izpit srednjih šol.

Pouk je razdeljen na 4 šolska leta. Absolventinje IV. letnika polagajo na koncu šolskega leta diplomski izpit pred izpitnim odborom in ministrskim odposlancem.

Izpit jih usposablja za učiteljice gospodinjških šol in tečajev ali kot nastavnice odgovarjajočih predmetov na raznih šolah. Nastavljene so lahko tudi kot upraviteljice v internatih, dečjih domovih, sanatorjih in drugih sličnih podjetjih.

*

Poleg Višje gospodinjške šole je na zavodu tudi enoletna gospodinjška šola. — V vsakem šolskem letu se vršijo tudi trimesečni kmetijsko-gospodinski tečaji.

II. KMETIJSTVO IN VRTNARSTVO (Nadaljevanje.)

Na kmetih je za ženski svet dovolj poslov vseh vrst, čeprav ne veljajo kot samostojni poklici, temveč se združujejo v enoto: gospodinjška dela v hiši, pri otrokih, pri perutnini, živinoreji, na vrtu, na polju itd. Vendar je vse to delo težje in napornejše, kot bi se komu zdelo, ki pride iz mesta na počitnice ali na izlet, zlasti še, ker je navadno silno enolično (žetev, pletev, i. p.). Zato ga bodo uspešno in zadovoljno vršile le na deželi rojene mladenske, ki niso še nikakor razvajene z mestno zabavo, hrano, obleko, lagodnostjo itd.

Drugače bi bilo seveda tudi mestni ženski mladini le svetovati, da se ustali na deželi ali kakorkoli izven mesta, če je dana prilika za to in pa trdna volja. Saj je to delo bolj prirodno, zdravo in polno, ter tudi lažje zadovolji celega človeka. Treba pa je imeti smisel za naravo, za žival, za splošnost.

V splošnem ločimo tu več vrst zaposlitev, domače hčerke, ki pač opravljajo vsa kmetijska dela, dekletke, ki služijo ondi, poljedelske delavke: za vse te bi prišlo prav več zadevne izobrazbe (gospodinjške in poljedelske), ki jo tu in tam dobe v gospodinjški šoli ali tečaju. A prav tu bi se morala osnovna šola usmeriti bolj praktično, zlasti še višja ozir. nadaljevalna. Zakaj bi imeli le obrtne in trgovske nadaljevalne šole, saj je kmetijstvo prav tako potrebno dviga in napredka, če ne še bolj; isto velja za meščanske šole te smeri. Potem bi se razne specialne panoge lahko bolj razvile in kmetije več donšale kot dandanes, pa bi bilo življenje na kmetih lepše in bolj

v časti kot sedaj. V drugih bolj razvitih državah so v tem pogledu daleč pred nami, ker imajo n. pr. posebne strokovne moči za gospodinjstvo, perutninarstvo, za mlekarstvo, vrtnarstvo itd., pa tudi tozadevne šole po mali ali veliki maturi.

Samostojne *gospodarice* ali upraviteljice in nadzornice, kot jih najdemo drugod na veleposestvih, pri nas ne bi dobile mest, kvečjemu v župniščih. Visokošolski študij agronomije je sicer dostopen tudi ženskam (leta 1931./32. jih je študiralo 20 to stroko), vendar bodo na terenu in v upravi težko tekmovali z moškimi. Še najprej bi uspevale pri znanstvenem delu, raziskavanju v kakih zavodih (preskuševališčih in podobno), kot učne moči ozir. predavateljice, kot specialistke za perutninarstvo, vrtnarstvo, sadjarstvo, mlekarstvo, morda pri združništvu in podobno.

Posebej bi bilo omeniti *vrtnarski* poklic, ki se zdi za ženske prav primeren: seveda pa spada zraven posest vrta z razsadnikom, organizatorno delo in vsakovrstne specializacije. Poleg samostojnih obratov bi bila mesta v mestnih in botaničnih vrtovih za vrtno arhitektke in znanstvene asistentke ozir. učiteljice. Žal pri nas takih mest za ženske menda še ne bo kot tudi ni primernih višjih šol in so zadevne specialne šole le za moške. Dveletni vrtnarsko-cvetličarski šoli v Novem Sadu in Belgradu sprejemata po osnovni šoli.

(Dalje prih.)

Grady:

IZ EROTIKE 19 LETNE

Ponosna moja misel, ptica mlada urnokrila včeraj, trepeče danes v zlato mrežo mladih sanj in doživetij ujeta.

Z dlanmi si zasenčim oči, da izgine svet pred menoj, in da gre moja misel na pot, do njega, ki je ves samo moj.

*

Nisem mogla verjeti, pa mi je včeraj tako jasno povedal: »Moje dekle bo moja žena in mati mojih otrok, druga nobena!«

Zdaj mi kipi mlado telo in vino moje mladosti vre in me upijanja. On pa me ljubkuje in pravi, da so se mi na ustnicah rdeče rože razcevele in da mi je v očeh zagorel plamen kresne noči. Zato na oknih rož nočem nič več, da mu sama bom roža, ki vonja in vabi, toda »rože in žene so od nekdaj sestre.«

Srečujem ljudi kakor v megli. Postoje, gledajo za mano in začudeno odkimavajo, jaz pa nosim svojo sladko skrivnost.

On se mi smeje in pripoveduje, kakšna sem do njega vedno bila: kakor otrok, ki se prvikrat laže; nerodna in plaha in rdeča, loveča se v besedah in pogledih. On da je razumel takoj, mene pa je razžigala nejasna ognjena nepokojnost.

Ah, ta pesem življenja se vedno ponavlja!

Zdaj ga čakam v sladkem trpljenju, da težke moje boli odpoljubi, ker bojim se prevelike sreče, da bom mati njegovih otrok.

MOLK

Noč mojo dušo je odela
z molčanjem svojim, — ah, zakaj?
Kako me duša je bolela,
ker nisem mogla več nazaj
v mladost, med moje zlate sanje,
ki z njimi često rajala
sem na poljani, polni cvetja;
z dehtenjem se opajala.

Iz carstva nemih senc bolesti
za hip sem se odtrgala.
Na sredi mojega srca
sem rdečo rožo si utrgala...

*

Na grob spominov položila
sem jo, in v solzah se topila.

STUDENEC MLADOSTI

Davni japonski pisatelj pripoveduje, da je pred mnogim časom živel v gozdni dolini gorá ubog drvar z ženo v zapuščeni hišici. On je hodil v gozd na delo, a žena je predla doma. Nekega dne pa je zašel starec globlje v gozd in ugledal vrelec, doslej mu še nepoznan. Voda je bila izvanredno čista in sveža, on pa je bil žejen: dan je bil vroč. Položil je klobuk v travo, se sklonil in pil v dolgih požirkih. Zdelo se mu je, da ga voda čudežno poživlja. Vzdignil se je in se uzrl v kristalni vodici. Prestrašen je odskočil: to je bil on, a ne tak, kot ga je odsevalo zrcalo doma. Bil je ves pomlajen!

Sam svojim očem ni verjel; vzdignil je roko, otipal prej docela plešasto glavo, obraščeno sedaj z gostimi, temnimi lasmi. Polt gladka in sveža, kot polt kakega dečka: vsaka guba je izginila. Čutil je v sebi novo čilost. Nevede je pil iz studenca mladosti in voda ga je pomladila.

Poskočil je radosten in pohitel domov. Toda žena ga ni spoznala. In ko ji je povedal dogodbo, mu skoro ni verjela. Treba je bilo besed in besed, da jo je uveril, da je on pomlajen njen pravi mož. Povedal ji je, kje je čudežen studenec in bil pripravljen jo povesti tja. »Tako lep in mlad si in ne bo ti več mogoče ljubiti stare žene: moram tudi jaz tja, in takoj. Toda pojdem sama; čakaj me doma!«

In odhitela je kolikor so jo nesle noge. Našla je studenec, pokleknila in začela piti. O, kako sveža in dobra vodica! Pila je in pila, brez duška, brez oddiha, samo da je zopet pila. Doma jo je čakal mož, čakal nestrпно, pričakoval je trenotek za trenotkom, vso mlado, brhko ženko. Toda ni in ni se vrnila.

Postajal je vedno bolj nestrpen, zaprl kočo in jo šel iskat. Klical jo je glasno. Zaman. Nikakega odgovora.

Dospel je do studenca, a žene nikjer. Ko se je že hotel obrniti, je začul tiho vzdihovanje med visoko travo kraj studenca. Iskal je, radoveden, in našel med obleko žene skrito dete; deklica, komaj rojena!

Starka je pila preveč vode in vpliv je bil tolik, da se je povrnila do prvega detinstva.

Mož je vzel dete v naročje; zrlo ga je žalostno začudeno. In nesel je je domov in mu šepetal brezmiselne besede, duše polne čudnotužnih misli.

MATERINSKI DAN 1936

Viri: Prosvetni vestnik 1936 III. in vseh prejšnjih let.

Vigred 1936 III. in vsi prejšnji letniki.

Dekliški oder III. zvezek.

Mati. Mohorjeva družba.

Slovenski materi. (Uglasbene pesmi).
Misijonska tiskarna.

G. M.:

PRISEGA

Dramatična slika

(Oder v začetku temen. Počasi se razsvetljuje. V daljavi ptičje petje. Ko zažari oder v zarji, se oglasi petje deklet: Moja mati je Slovenka... Na oder pride žena, oblečena v slovensko narodno nošo in zre v daljavo. — Dekleta (prihajajo na oder.)

Mati: Kdo povejte ste, dekleta, ki veselo požete, v radost praznično odeta k meni zdaj prihajate?

Prva skupina: Me dekleta smo Gorenjke, ki prihajamo s planin, šopek nageljnov povile smo ti, mati, za spomin.

(Vse se priklonijo in izroče šopek.)

Druga skupina: Me dekleta smo Dolenjke, radost sije nam iz lic, glej, prinesle smo pozdrave naših gajev in goric.

(Ji izroče šopek cvetja.)

Tretja skupina: Kras je naša domovina, Notranjke nam pravijo, iz Goriške in Vipave hčere te pozdravljajo.

(Ji izroče vinsko trto, kakšno južno sadje.)

Četrta skupina: V štajerski deželi tekla nam je rodna zibelka, njenih biserov prinesle smo ti, draga mamica!

Peta skupina: Me prihajamo s Koroške, ki po jezerih slovi, njenih zvestih src pozdrave, mati, smo prinesle ti.

Nekatere: Bisere slovenske zemlje, mati, ti poklanjamo!

Vse (materi): Vsa dekleta za tvoj praznik zvesto ti prisegamo:

Slovesno, Raje damo vse življenje,
s poudarkom: raje damo srčno kri, kakor to bi zatajile,

kar si nas učila ti.
Naj nam tujec gospodari,
naj sovražnik nam grozi,
me slovensko bomo pele,
kot si pela, mati, ti.

(Zastor pade.)

Konec.

Gregor Mali:

MATERINA SLIKA

Dekliška igra v treh dejanjih.

OSEBE:

MATI, (stara 50 let, bolehn)

SLAVKA, uradnica, njena hči, 25 let

ANICA, hči, 20 let

MINKA, služkinja v mestu

BARBA, sosed

prva

druga

tertja

četrta

peta

} prijateljica Slavkina

DANICA, Slavkina prijateljica

BETKA, v službi Kolodvorskega misijona

Oskrbnica

PRVO DEJANJE.

Preprosta kmečka soba. Dopoldne.

Prvi prizor.

(Mati, Anica.)

Mati (hrepeneče gleda skozi okno; večkrat vzdihne).

Anica: Zakaj zdihujete, mati?

Mati: Zato, ker trpim.

Anica: Zakaj trpite?

Mati: Ker sem mati!

Anica: Ali mora vsaka mati trpeti?

Mati: Vsaka, ljubi otrok. Tudi nebeški Materi je Bog govoril po starčku Simeonu: »Tvojo lastno dušo bo presunil meč.«

Anica: Potem pa jaz ne bom nikoli mati kakor ste vi!

Mati: Tudi jaz sem mislila, da ne bom, pa me je Bog poklical v ta poklic.

Anica: Če bo Bog klical mene, se mu ne bom oglasila. Raje živim brez trpljenja ko hiram in umiram v bridkosti kot roža brez sonca.

Mati: Raje živim brez trpljenja in se veselim življenja, praviš. Kdo ti je pa podaril življenje in kdo ti deli veselje?

Anica: Vi, predobra mati!

Mati: Da, po meni ti je Bog podaril življenje. Zato, da se ti veseliš, moram jaz trpeti in nositi vsak dan svoj križ. Iz mojega trpljenja ti je zažarela luč veselja in življenja.

Anica: Velika je vaša ljubezen, mati! Kako naj se vam zahvalim zanjo?

Mati: Tako, da ne boš nikoli v življenju prebodla z mečem nehvaležnosti mojega srca kakor je to storila Slavka, tvoja sestra in moja hči, ki je v tujini zašla. (Solze jo oblijejo. Odide.)

Drugi prizor.

(Anica sama.)

Anica: Ne vem, zakaj me tako bolé materine solze. Kadar jih vidim v njenih očeh, meč prebode tudi moje srce. Za Slavko tudi mene skrbi. Bog ve, kaj je z njo. (Pred podobo Marijino — proseče): Marija varuj, reši jo! (Zunaj koraki in trkanje.)

Tretji prizor.

(Anica, Minka.)

Minka (elegantno oblečena): Dober dan, klanjam se, prijateljica!

Anica: Bog daj! O, ti si, Minka? Dolgo se že nisva videli! Kako se ti godi?

Minka (ponosno): Samo poglej me, pa boš videla, kako!

Anica: Vidim. Obleko imaš prav lepo. Škoda jo je za vsak dan. Po obleki spoznam, da se ti v mestu dobro godi.

Minka: Da, prav dobro! Upam, da se mi bo še boljše. — Da ne bova izgubljali časa. Važno novico sem ti prinesla iz mesta. Tvoja sestra Slavka ti sporoča, da se bo poročila.

Anica (začudeno): Poročila? S kom? Povej, govori!

Minka: Z gospodom Ivanom Zavoznikom, tovarniškim ravnateljem, pri katerem sem tudi jaz eno leto služila. Bogat je. Lepo hišo in veliko posestev ima in zelo lepe postave je. Zelo bo srečna.

Anica: Ali verske dolžnosti izpolnjuje?

Minka: Ne, v cerkev ne gre nikoli! To tudi ni prav nič važno. Brez cerkve se že kako živi, brez dennarja se pa ne more. Denar je svetá gospodar! Pa še nekaj vem, pa ne bom povedala.

Anica: Prosim te, povej!

Minka: Gospod Ivan Zavoznik je zastrupil svojo ženo, da bi se mogel z drugo poročiti. Žena se v bolnišnici bori s smrtjo.

Anica: Moj Bog, ali je to resnica? Takega človeka moja sestra ne sme vzeti za moža. To bi mater umorilo! Z zločincem se moja sestra ne sme poročiti. Prosim te, ne govori o tem materi.

Minka: Kakor želiš. Bom pa molčala.

Anica: Ali veš, kje moja sestra stanuje?

Minka: Da, vem! Kriva pot št. 13.

Anica: Kdaj greš v mesto?

Minka: Zdaj, takoj!

Anica: Ali smem iti s teboj? Iz ljubezni do matere moram sestro rešiti.

Minka: Prav rada vidim, da greš z menoj! Jaz grem domov, da se poslovim. Čez pol ure se vrnem. Pripravi se do tedaj! (Odide.)

Anica: Hiteti moram. Sicer bo prepozno. (Kliče skozi vrata.) Mati, mati, pojdite v hišo!

Mati (zunaj): Takoj pridem!

Anica: Marija, pomagaj mi rešiti sestro!

Četrty prizor.

(Anica, mati.)

Mati: Kaj je, Anica?

Anica: Nekaj bi vas rada prosila.

Mati: Kaj pa?

Anica: Dovolite, da grem danes v mesto.

Mati (začudeno): V mesto? Po kaj pa? Ali misliš tudi ti mene zapustiti?

Anica: Ne, ne bom vas zapustila. Grem, da potegnem meč iz vašega srca.

Mati: V ugankah govoriš. Kaj imaš v mestu opraviti?

Anica: Sestro grem obiskat. Rešiti jo moram.

Mati: Pojdi v božjem imenu! Naj te spremlja moj blagoslov!

Anica: Mati, zelo sem vam hvaležna, da ste mi dovolili! (Odide.)

Peti prizor.

(Mati, Minka.)

Minka: Dober dan, mamica!

Mati: Bog daj!

Minka: Kje je pa Anica? Ali ne bo šla v mesto?

Mati: Preoblači se. Takoj bo prišla!

Minka: K vaši gospodični hčerki bova šli. Gotovo jo lepo pozdravite, kaj ne?

Mati: Da, pozdravljam jo, toda v skrbeh in solzami v očeh!

Minka: Matere ste vse enake. Sama skrb skrb in ljubezen vas je. Tudi naša mama so jokali, ko sem se od njih poslovila.

Šesti prizor.

(Mati, Minka, Anica.)

Anica: Tako. Zdaj sem pripravljena. Pojdiva, da ne zamudiva vlaka. Mati, ne bodite v skrbeh zame. Ljubezen do vas me žene v mesto.

Minka (seže materi v roko): Z Bogom!

Mati: Bog z vama!

(Odideta.) Zastor pade.

DRUGO DEJANJE.

Mestna soba.

Prvi prizor.

(Slavka, Danica.)

Slavka: Veseli se z menoj, prijateljica! Še sedem dni in stopila bom pred oltar in se poročila. Žena bom bogatega in izobraženega moža. Potem bom matere in doma za vedno rešena. Do grla sem že sita njenih pisem in opominov. Uradnica sem, sama se živim, zato hočem biti prosta in svobodna. Da bi se le vse srečno izvršilo! Kaj pa gosposdične tovarišice? Ali pridejo?

Danica: Vsem sem sporočila. Vse pridejo. Nocoj se bomo poslovile od tebe in ti častitale. Potem, ko boš žena bogatega moža, se ne bomo upale priti k tebi.

Slavka: Ne govori tako. Vsakemu človeku prisije kdaj v življenju srečna zvezda.

Danica (zase — zasmehljivo): Če ne nesrečna!

Slavka: Kaj si rekla?

Danica: Rekla sem, kako si srečna! (Zunaj koraki, trkanje.)

Drugi prizor.

(Slavka, Danica, pet prijateljic.)

Vse (pozdravljajo): Pozdravljena bodi, srečna nevesta! Klanjamo se, bodoča gospa!

Slavka: Sédite, prijateljice! Vesela sem, da ste prišle!

Vse (se vsedejo okrog mize).

Prva: Nekateri imajo pa res srečo. Tovarniškega ravnatelja dobiti za moža, to ni kar tako.

Druga: Veš, Slavka, kar nevoščljiva sem ti.

Tretja: Jaz tudi!

Četrta: Prepusti ga meni!

Peta: Jaz sem pa raje vse življenje sama kakor bi vzela v zakon človeka, ki je že poročen.

Slavka (prebledi): Kaj, poročen je?

Peta: Da, poročen. Toda še več vem. Ta človek je svojo pravo ženo zastrupil. Z največjo težavo so ji zdravniki oteli življenje.

Vse: Kje si to zvedela? Kdo ti je to povedal?

Peta: Tega ne smem povedati!

Slavka: Jaz ne morem tega verjeti. (Se razburi.) Lažeš, lažeš!

Vse: Slavka, ne verjemi! To je laž!

Peta: Tudi jaz bi rada videla, da bi bila laž, toda ni, ampak resnica. Ker pa vem, da vam moja družba danes ne bo nič več ljuba, zato dovolite, da se poslovim. Z Bogom! (Odide.)

Prva: Da je le odšla. Zdaj bomo vsaj proste in svobodne!

Vse: Tako je! (Danica med tem natoči vina v kozarce.)

Druga: Zapijmo tovarišici nevesti na čast!

Vse (dvignejo kozarce): Kol'kor kapljic, tol'ko let... (pojo.)

Slavka: Vesele bodimo danes in na vse skrbi pozabimo! Ko bom poročena, bom skrbela, da pridete vse za menoj. Dobiti morate vse bogate ženine.

Vse: Tako je prav!

Druga: V zakonskem raju nikar ne pozabi na nas, samice!

Danica: To mora biti nekaj lepega hoditi z možem v veselo družbo, na zabave in ve-

selice in sprejemati od nižjih poklone in pozdrave.

Tretja: Kaj vse to! Nositi naslov: mi-llostljiva, gospa, to vse preseže.

Četrta: Toda to še vse skupaj ni nič. Za-
kon daje ženi velike pravice.

Prva: Pa nalaga tudi važne dolžnosti.

Druga: Katera žena pa je danes tako
omejena, da jih še izpolnjuje.

Tretja: Ni ne v zakonu tako lepo, kakor
pravite. Če ni otrok že gre. Če so pa otroci,
si v zakonu prava sužnja. Ponoči moraš
vstajati, pri njih doma sedeti, jim kuhati,
prati, šivati, jih oblačiti in — če nočeš biti
osramočena — tudi učiti. Jaz bi že ne mo-
gla tako živeti. Slavka, kako boš pa ti ži-
vela v zakonu?

Slavka: Prosto in svobodno. Če bodo
otroci, naj jih vzgajajo dekle, jaz jih ne
bom.

Vse (se smejejo in ploskajo: Tako je!
Prav imaš.

Prva: Dekleta, dvignimo kozarce in po-
zdravimo nevesto, da bi srečno — brez
bridkosti — prišla na zakonsko cesto!

Vse (napijejo Slavki): Živijo, Slavka!

Slavka: Hvala lepa za pozdrave!

Prva: Zdaj pa, dekleta, Slavki na čast
zares začnimo svoj pozdravni ples. (Navije
gramofon, ki zaigra valček.)

Dekleta (se s smehom vrte nekaj časa.
Zunaj močno trkanje.)

Prva: Slavka, nekdo trka!

Slavka: Noter!

Tretji prizor.

(Prejšnje, prijateljice, oskrbnica.)

Oskrbnica: Gospodična, pismo sem vam
prinesla. Gotovo bo spet kaj lepega v njem.

Slavka: Bomo videle. Hvala lepa, gospo-
dična!

Oskrbnica: Z Bogom! (Odide.)

Slavka (odpre pismo in bere polglasno):
Moja draga nevesta! Po mestu se širijo
vesti, da sem jaz zastrupil svojo ženo in
jo poslal v bolnišnico. Morda je to prišlo
tudi tebi na uho. Povem ti, da je to ostudna
laž. Moja žena se je zastrupila sama in je
na posledicah zastrupljenja umrla. Ker ne
morem dobiti pri župnem uradu mrliškega
lista za svojo prejšnjo ženo, se ne moreva
poročiti cerkveno. Poročila se bova vseeno,
— toda pri mestnem poglavarstvu danes

teden ob desetih dopoldne. Prisrčno te po-
zdravlja tvoj v zvesti ljubezni vdani Ivan
Zavoznik. — (Vzkipi.) Duhovniki so po-
vsod enaki. Človeku delajo ovire, kjer le
morejo. Tudi meni je pisal župnik svarilno
pismo, naj se s tem ženinom ne poročim,
ker je svojo ženo zastrupil in še živi. Pravi,
da bom izobčena iz katoliške Cerkve, če se
z njim necerkveno poročim. Toda, če bi
morala vzeti samega vraga, se bom poro-
čila. Sama ne bom ostala!

Vse: Prav imaš! Živijo, Slavka!

Prva (prijateljica): Draga prijateljica,
srečna nevesta! Srečna naj v novem poklicu
bo cesta; vživaj življenje v bogastvu in
sreči združena z možem v ljubezni goreči.
Svoj blagoslov naj nebo ti deli, to ob slo-
vesu ti vsaka želi.

Druga: Ko se poslavljam, te še enkrat
prisrčno pozdravljamo!

Vse (ji segajo v roke): Srečna bodi! Po-
zdravljena! (Veselo odhajajo.) (Večeri
se!)

Četrty prizor.

(Slavka, Prva.)

Prva (priteče nazaj, med vrati): Slavka,
skrij se, ena izme pobožnih te gre obiskat.
Glej, da te ne pregovori! Z Bogom. (Od-
hiti.)

Peti prizor.

(Slavka, Betka.)

Betka (vstopi): Dober večer, gospo-
dična!

Slavka (hladno): Dober večer.

Betka: Dovolite, da se vam predstavim.
Moje ime je Elizabeta Žar. Sodelujem pri
kolodvorskem misijonu.

Slavka: Kaj vas je privedlo k meni?

Betka: Ljubezen do vas, gospodična! Sli-
šala sem, da se mislite poročiti.

Slavka: Da, danes teden se bom poro-
čila.

Betka: Ali pa dobro veste, s kom se boste
poročili?

Slavka: Kaj to koga briga! To je moja
stvar.

Betka: Res je to vaša stvar. Toda povem
vam, da boste morda vso večnost nesrečni,
če to storite. Mož, ki ga mislite vzeti, je
poročen. Svojo ženo je zastrupil. V bolniš-
nici se bori s smrtjo. Zdravniki upajo, da
ji bodo oteli življenje. Katoličanka ste;

zato veste, da je iz katoliške Cerkve izobčena dekle, ki bi sklenila zakon z možem, ki ima še ženo živo. Premislite, gospodična, preden se odločite za ta korak!

Slavka: Meni se zdi, da govori nevoščljivost iz vas. Morda zato tako govorite, ker ste sami zaljubljeni vanj. Vsako trditev je treba dokazati.

Betka: Dobro! Povabim vas v pisarno kolodvorskega misijona. Tam boste zvedeli še strašnejše stvari o svojem ženinu. Z Bogom! (Odide.)

Slavka: Torej bo vendar le resnica... Ne, ni mogoče. On ne laže. Vendar grem v pisarno, da se prepričam, ali je to, kar je govorila gospodična, resnično ali ne. (Hoče oditi.)

Šesti prizor.

(Slavka, Anica, Minka.)

Anica in Minka: Pozdravljena, Slavka! (Slavka v zadregi molči.)

Anica: Nič ne pišeš. Popolnoma si pozabila na svojo mater.

Minka (Anici): Kako si čudna! Ko se nevesta pripravlja na poroko, nima časa misliti na mater in dom.

Slavka: Kdo bi vedno mislil na materino sitnost.

Anica: Slavka, ne delaš prav! Ali ne veš, da hči, ki se brez materinega blagoslova poroči, v zakonu ne more biti srečna? Zato sem prišla, da te peljem k materi, da ti dá svoj blagoslov, preden boš stopila pred oltar. Slavka, zakaj zasajaš meč v srce svoje matere?

Slavka: Kakšen meč ji zasajam v srce?

Anica: Tvoj zakon, ki ga misliš skleniti, je strašen meč za njeno srce. Umoril jo bo. Pri ljubezni do matere te prosim: Nikar ne stori tega! Izobčena boš iz katoliške Cerkve!

Slavka: Kar sem rekla, sem rekla. Preklicati svoje besede nočem in tudi ne morem. Če bom izobčena, pa naj bom!

Anica: Tako. Tudi to prokletstvo, da ti ne bodo peli zvonovi pogrebne pesmi, ne blagoslovil mrtvega trupla duhovnik, da te ne bo zagnila blagoslovljena zemlja, upaš sprejeti nase?

Minka: Saj ni tako hudo! Ko bo žena njenega moža umrla, se bosta pa cerkveno poročila.

Anica: Ne, to se ne sme zgoditi. Slavka, poglej. (Vzame iz ročne torbice fotografije.) Pri ljubezni do matere, ki te drži v naročju in pri ljubezni do sestre, ki jo varujejo iste matere roke, te prosim: Slavka, nikar ne stori tega!

Slavka (nekaj časa opazuje molče sliko, v njej se vrši težek boj, — nato vzame sliko, jo poljubi in zajoka): Mati, moja mati! Rešila me je tvoja slika!

(Zastor pade.)

TRETJE DEJANJE.

Soba kakor v prvem dejanju.

Prvi prizor.

Mati (kleči pred podobo Žalostne Matere božje in moli. Vzdihne. Gre k oknu in strmi v daljavo. Zunaj koraki. Trkanje.)

Barba: Dober dan, Marijana!

Mati: Bog daj!

Barba: Ali si sama doma?

Mati: Sama, kakor vidiš.

Barba: Ali je šla Anica res že na ženitnino? Slišala sem, da se bo Slavka danes poročila. Nič kaj dobrega moža ne bo dobila. Pravijo, da je svojo ženo zastrupil, da bi se mogel drugič poročiti.

Mati (razburjena): Kje si to zvedela? Kdo ti je to povedal? Govori, Barba! (Žalostno.) Moj Bog, če je to res, bom živa šla v grob.

Barba: Seveda je resnica. Potovka je iz mesta prinesla to novico.

Mati: Raje vidim, da jo mrtvo prineso pred moje oči, kakor bi doživela, da bi bila moja hči izobčena iz Cerkve zaradi nekatoliškega zakona. Slavka, moja nesrečna hči, kam si zašla.

Barba: Bolje bi storila, da bi je ne dala v šolo. Preveč si jo ljubila. Če bi bila jaz s teboj, bi sama šla v mesto in ji dokazala, da mora svojo mater ljubiti in spoštovati, čeprav hodi v pisarno.

Mati: Strašna skrb mori moje srce. Če je Anica prišla prepozno je Slavka izgubljena. Moj Bog, odzemi nesrečni materi ta strašni kelih trpljenja!

Barba: Anice dolgo ni. Morda tudi njo veseli tak zakon kakor Slavko. Zares, križ imaš z otrokoma. Zaupaj v Boga! Ne bodi preveč žalostna zaradi te novice! Z Bogom! (Odide.)

Mati: Moj Bog! Vse hudo mi pošlji, samo tega nikar, da bi moja hči bila izobčena iz katoliške Cerkve.

Drugi prizor.

(Mati, Anica.)

Anica (veselo): Bog vas živi, mamica?

Mati: Anica! To je pretežko zame! (Se joka.)

Anica: Že spet jokate?

Mati: Povej, kakšne novice prinašaš in kako je s Slavko? Ali je res necerkveno poročena?

Anica: Kdo vam je to povedal?

Mati: Sosedova Barba.

Anica: Hvala Bogu! Za enkrat se je zmotila.

Mati: Torej še ni poročena?

Anica: Ne, ni.

Mati: Bog, zahvalim te za to veselo vest. Ti, moja dobra hči, si jo rešila.

Anica: Ne jaz, ampak vaša slika. Prej, dokler sem jo odvrčala z besedo, nisem ničesar dosegla. Vaša slika pa ji je privabila nazaj otroška leta in vašo ljubezen. Od te ljubezni premagana, je takoj napisala pismo možu, ki jo je hotel poročiti: »Ker mi vest in katoliška Cerkev prepovedujeta stopiti v zakon z možem, ki je poročen, vam moram izjaviti, da ne morem postati vaša žena. Katoliški Cerkvi hočem biti zve-

sta do groba. Povem vam, da me nobena moč ne bo odvrnila od tega sklepa!«

Mati: Tako je pisala?

Anica: Da, tako! Še več vam povem. Slavka bi rada prišla domov, pa se vas boji. Misli, da ji tega, kar je mislila storiti, ne morete odpustiti.

Mati: Prosim te Anica, takoj ji piši, naj pride domov. Težko jo pričakujem.

Anica: Ni treba pisati; jo lahko pokličem.

Mati (srečna): Torej je moj otrok že doma? Kolika sreča zame!

Tretji prizor.

(Slavka, Mati, Anica.)

Slavka (pade pred materjo na kolena): Mati, odpustite! Nekaj strašnega bi se zgodilo z menoj, če bi me ne rešila vaša slika. Srečna mladost in vaša ljubezen sta vstali pred menoj. Izročam vam znova svojo ljubezen in tu doto (položi večjo vsoto denarja pred njo), ki sem jo mislila izročiti zločincu in prodati svojo dušo poglavarju teme! Vaša hči sem spet. Prosim sprejmite me!

Mati: Pridita, hčerki, na moje srce! Zopet sem srečna mati, ker se je vrnil v moje naročje otrok!

(Zastor pade.)

Konec.

Fani Kojič:

TEBI, MATI, TOŽIM

Mati — kadar samo to besedico izrečem — kako neizrečno milo mi je pri srcu, a obenem tesno in otožno!

Tvoje zadnje dete sem bila in moje življenje je uničilo tvoje. Meni si podala luč življenja, tvoje pa je takrat ugasnilo. O nepozabna bridkost zame, tvojega najmanjšega!

Bolj kot takrat, ko me je previjala tuja roka, si mi potrebna danes, da bi mi stala ob strani, me tolažila, mi svetila in me bodrila ob premnogh mračnih mislih.

Mati, kako si mi manjkala, nebolgljenemu detetu, a koliko bolj še v doraščajoči dobi! Ti bi me čuvala pred prvo slano, pred prvim strupom; ti bi bila opazila, kar so drugi prezrli. Ni te bilo — tvoje

dete pa je rastlo, kakor raste cvetka med osatom. Zaman je moje otroško srce trepetalo od mraza; zaman je plaha duša iskala zaščite in tolažbe: tebe ni bilo več. Ah, šele sedaj vem, kako si mi manjkala!

Ljudje vidijo slabost in prestopke, a ne dajo si truda, da bi poiskali tega izvor. Kako najde ubogo, zapuščeno dete pravo pot brez matere!

Kolikokrat se privale valovi umazane reke in prete, da me potegnejo za seboj! Takrat se mi izvije krik na pomoč: »Mati, pomagaj! In mi pomagaš doli iz nebes. — Vedi pa, da, žal, nisem vsakič ona trdna skala, ki bi odbila vse besneče valove; večkrat me potegnejo za seboj, a misel nate me zopet dvigne.

O, mati, zakaj te ni! Kako osrečujejoč mi je že samo pogled na tvojo sliko!

Tako srečni se mi zde otroci, ki stopajo ob strani svoje matere! A kako bridko mi je ob misli, da sama nisem imela nikoli te sreče. Nikdar nisem naslonila svoje glave v tvoje naročje, nikoli okusila sladke utehe tvojega objema in smehljaja.

Mati, morda te bole moje tožbe ... Saj

bi molčala, da imam koga na svetu, ki bi me razumel, kakor bi me razumela ti in ljubil, kakor bi me ti ljubila. Ti pa, dobra moja mamica, me vselej potolažiš. In to je največ, kar mi moreš storiti; vse več pa je vredna tvoja molitev pred božjim prestolom, ki me, to dobro čutim, spremlja po vseh potih mojega življenja.

Mati, blagoslovljen bodi tvoj spomin!

R. A.:

TEBE POZDRAVLJAMO, MATI

Tebe pozdravljamo, mati,
ki blagoslovljena,
za luč in življenje rojena
ljubezen deliš
in s Kristusom sklanjaš nevidno
se vsak dan po križ!

Tebe slavimo, o mati,
ki páhnjene v bedo
tolažiš z ljubečo besedo,
dobrote deliš
in z zgledom ljubiti
Boga in svoj narod učiš.

Tebi se klanjamo, mati,
ki polna trpljenja
prižgala si luč nam življenja,
srcé podarila,
ljubezen do zemlje slovenske
nam v dušo vsadila.

KRATKO PISMO MATERI

Sedim pri mizi, pišem s tresočo se roko materi za spomin. Da! Materi! Kajti ona me je ljubila bolj, vedno bolj, kakor sem doraščal. Sedaj pa je v črnem grobu, mirno počiva in tudi tam me ljubi, vem, da me ljubi. Mati! Zakaj si odšla? Tvoj sin nosi v srcu bol. Neutešena je njegova bol. Zakaj nisi ostala pri nas? Vprašam Te, o

mati, ostala bi in mi, nikdar dosti hvaležni otroci, bi Ti lajšali življenje. Toda sedaj smo razkropljeni po svetu, služimo si kruh in mislimo vedno le na Tebe, zlata mamica.

Mirno počivaj v grobu, zemljica naj Ti bo lahka! Spomin na Tebe nas tolaži povsod. — Z Bogom, zlata mamica!

Trobiš Smiljan.

M. Elizabeta, O. S. Urs.:

MARIJA – NAŠA MATI

Na lesu križa božji Sin
na Golgoti visi,
pod njim vsa polna bolečin
Brezmadežna stoji,
ki dala mu življenje je,
pod srcem ga nosila
in vedno zvesto bolj ko vse
na zemlji ga ljubila.
Na križu Jezus govori:
Marija, glej, tvoj sin!

Srcé zdaj vsem ljudem odpri
na mojo smrt v spomin!
Učencu Mater izroči:
Ta, glej, je mati tvoja,
to daje vam za težke dni,
ljudjé, ljubezen moja!«
Tedaj prejeli srečni smo
vsi v dar ljubezen tvojo,
od tistih dni te kličemo,
Gospa, za mater svojo.

MATI

Mati, ti najljubše bitje,
svečenica si družin;
tvoja duša je molitev,
srce tvoje dom vrlin.

Kakor ti nihče ne ljubi,
ljubil ni tako nikdar,
vsa si ogenj, vsa ljubezen,
v svojem domu živ oltar.

Mati, ti najdražje bitje,
žrtvenica naših hiš!
Kdo prešteje tvoje križe,
kdo doume, kaj trpiš?

Ti ljubezni mučenica,
v solzi tvoji mir je skrit;
žulji biseri so tvoji,
bolečine tvoj nakit.

Mati, ti najblažje bitje,
ti zakladnica otrok;
zase ne, za drage svoje
si bogata, polnih rok.

Mati, ti velika žena,
angel sredi temnih cest;
vse prenašaš, vse odpuščaš,
zvesta kot nihče ni zvest.

Mati, ti ljubezen zlata,
osrečuj človeški rod!
Ti svetinja, zvezda naša,
tisoč sreč na tvojo pot!

P O Ž E N S K E M S V E T U

Amerikanski list odgovarja na vprašanje: *Kaj naj učimo naše deklice?* tako-le; Posredujte jim redno in polno šolsko izobrazbo. Učite jih kuhati tečno hrano. Učite jih prati, likati, nogavice mašiti, gumbe prišiti, lastne obleke in čedno srajco sešiti; učite jih peči in poudarjajte, da dobra kuhinja mnogo prihrani na lekarni. Učite jih, da ima dinar 100 par, da le tisti varčuje, ki manj izda, kakor prejme in da morajo vsi, ki več izdajo, obubožati. Učite jih, da plačana kambrikasta obleka boljje pristojna kot pa svileni na dolg. Učite jih, da je polno in rdeče lice več vredno, kot 50 jetičnih lepote. Učite jih, da nosijo močne čevlje. Učite jih nakupovati in tudi računati, če se račun ujema.

Učite jih zaupanja vase, lastne pomoči in delavnosti. Učite jih, da je pošten rokodelc z zavihanimi rokavi in predpasnikom tudi brez premoženja več vreden, kakor pa cel ducat bogato oblečenih postopačev. Učite jih vrtnega dela in lepega veselja v

prosti naravi. Učite jih, če imate denar zato, tudi glasbe, slikanja in drugih umetnosti, vedite pa, pri vsem tem, da so to postranske stvari. Učite jih, da so izprehodi mnogo več vredni, kakor še tako lepe in dolge vožnje in da so travniške cvetlice prelepe za vse one, ki jih znajo pravilno gledati. Učite jih samo zunanost zaničevati. In tudi to, da sreča v zakonu ne zavisi od moževega denarja, ampak od njegovega značaja. Ko ste jim vse to priobčili in če so vse to tudi pravilno razumele, potem bodo svojo pot skozi življenje gotovo našle.

Delo podeželske žene. Poskus, da zajame delo kmečke žene v gospodinjstvu srednje kmečke hiše skozi 30 let je privedel do tehle številke: V tem času je spekla 23400 hlebov kruha in 7890 potic. Zredila je 2880 piščancev, zdebela vsako leto 6 prašičev. To da v 30 letih 180 prašičev, ki jih je bilo treba 131000 krat krmiti. Ko je nosila svoje gospodinske proizvode na trg, je prestala nekako 9600 ur na trgu in si je poleg raz-

nih izkušenj pridobila tudi revmatizem. Skuhala je 5950 kg sadja za marmelado in si je za zimsko mesece konservirala 2400 l sadja. Posušila je 1350 kg olupljenih in 500 kg neolupljenih jabolk in 28000 kg fižola. Poleg vsega tega je zašila 494 moških in ženskih oblek, spletla 224 parov nogavic, sešila 200 otroških obleke in 132 moških srajc. — Tako daleč sežejo številke, ki so le kos vsega dela in pravzaprav le tisto, kar se da prijeti in res s številkami nakazati. Kar pa je delala kot skrbna gospodinja, dobra žena in ljubeča mati — najtežje, pa tudi najdragocenejše njenega življenjskega dela — se pa s številkami ne da povedati. Kljub temu so pa tudi označene številke lepo ogledalo ženskega dela.

V Nemčiji se pripravljajo na to (direktor statističnega urada), da ustanove *državno družinsko blagajno*, v katero bi prispevali vsi neporočeni, one družine brez otrok in po potrebi še tudi družine z malim številom otrok. Iz teh prispevkov bi se izdajala tekoča vzgojna sredstva za družine s tremi ali več otroki. Ko bodo vsi brezposelni zaposleni in bodo prejemki socialnih zavarovalnic lahko višji kakor sedaj, ne bo težko dobiti sredstev, za to državno družinsko blagajno. Za prehodno dobo nameravajo neporočenim naložiti še enkratni invalidski prispevek, ki bi se stekal v to državno družinsko kaso, brez otrok oženjeni moški bi prispevali polovico tega zneska in oženjeni s samo enim otrokom $\frac{1}{4}$.

V septembru preteklega leta je bil v Berlinu kongres licejskih klubov iz vsega sveta.

Notranji razgovori, pa tudi uradni sprejemi in ogledi so nudili zlasti tujim gostom — bili so celo taki iz Avstralije — točen pregled kulturnega in socialnega življenja v novi Nemčiji. Kongres se je razvil v pravi mednarodni ženski kongres. Domače berlinske žene so tujim ženam, zlasti pokazale, kaj je k podvigu Nemčije v novi dobi doprinesla tudi žena. Zanimiv je bil ogled ženskega delavnega taborišča in zlasti še socialne naprave firme Siemens. Nemški licejski klub je bil ustanovljen 1905 in se je kot tak soudeležil ustanovitve Rihard Wagnerjeve zveze nemških žena, društva ženskih zdravnic v bolnicah in nacionalnega ženskega dela, ki so se vsi zbirali v klubovih prostorih, zlasti še v času svetovne vojske. V tem času se je klub obračal, zlasti na nevtralne dežele glede vojnih ujetnikov, zlasti pa glede žena in otrok. Po vojni prireja zlasti razne razstave domače umetnosti in dviga nacionalne vrednosti domačih izdelkov. V zadnjih letih se je klub v svoji smeri izpremenil v toliko, da nudi delovnim ženam vseh stanov dom za vsestranski razgovor. Izobražene žene se posvečajo umetnosti, gledališču, glashi, literaturi in sportu, druge zopet zastopajo razne panoge socialnega dela, ljudske umetnosti, pa tudi znanosti. V zadnjem času se je pridružila tudi še mladina. — Internacionalna zveza licejskih klubov prireja po svojih pravilih vsako drugo leto kongres, ki tuje zastopnice in goste z domačimi člani seznanja v vseh panogah intelektualnega in socialnega dela.

IZ NAŠIH ŽENSKIH KROGOV

SLOVENSKA KRŠČ. ŽENSKA ZVEZA

Naša centrala katoliških ženskih društev in ženskih odsekov prosvetnih društev je imela v nedeljo, 19. januarja svoj letni redni občni zbor. Od včlanjenih društev se je k temu letnemu obračunu zbralo 27 zastopnic; druge, zlasti oddaljene, so se opravičile. Kriza, ki je povsod tako občutna, je bila tudi tu delegatinjam ovira, da bi se udeležile občnega zbora.

Po pozdravu in običajnih formalnostih je predsednica A. Lebar podala poročilo o delovanju ŽZ v preteklem letu, iz katerega

povzamemo nastopno. Da se je moglo vse naše kat. ženstvo posvetiti delu za evh. kongres, je ŽZ odstopila od svojega delovnega programa; tako so žene in dekleta vseh stanov delovale v pripravljalnih odborih vseh vrst, pa tudi na kongresu samem, zlasti pri stanovskih zborovanjih, pri nastopih in sprejemih in zlasti še tudi v narodnih nošah. — V septembru 1935 je ŽZ razposlala 392 prosvetnim društvom vabilo za poživitev ženskih odsekov in program za tekoče leto. Poleg ljubljanskih in okoliških prosvet. društev, ki so ustanovila žen-

ski odsek in so želela predavanj, je po ena odbornica šla predavat tudi v Ambrus, Stično, Dobrovo, Bohinjsko Bistrico (kjer je ženski odsek obljubil poslati poročilo o svojem lepo uspelem 3-dnevnem tečaju tudi Vigredi — op. ured.). — 7., 9., 16. in 21. januarja je priredila ŽZ kratek prosvetno-organizatorični tečaj za članice ljubljanskih ženskih odsekov in dekliških krožkov s 5 teoretičnimi predavanji: Pomen ženskih organizacij. Delo v ženskih organizacijah. Državlјanska vzgoja. Gospodinjsko izobraževalno delo v društvih. Pomen čtiva za žensko izobrazbo in 3 praktični poskusi: pravila, poslovnik, občni zbor, odborovna seja. — Razpisala je tudi 3nedeljske zdravstvene tečaje, za katere je zavlado tako živo zanimanje, da so oddane že vse nedelje do aprila, v Ljubljani pa so med tednom ob večernih urah taki tečaji, da predavateljice komaj to delo zmagujejo. — V tem kratkem času 3 mesecev je zajela ŽZ po svojih okrožnicah, predavanjih in tečajih že na tisoče kat. ženstva, z nadaljnim svojim programom pa upa priti do vseh, prav do vseh, ki čutijo in žive katoliško. Ko bomo v tem letu predelale naloge treh temeljnih zahtev, ki jih stavi sedanja doba na ženo, bomo v prihodnjem letu svoj program razširile na druge naloge in ga poglobile. Tako bomo pripravljene tudi na bodočnost, ki prihaja k nam z novimi nalogami in zahtevami.

Tajnica Golobova je nakratko podala tajniško poročilo, iz katerega je razvidno, da je imela ŽZ redne seje, na katerih je razpravljala o tekočih društvenih zadevah, pripravljala za delo po včlanjenih društvih in pomagala pri zopetni oživitvi ženskih odsekov po prosvetnih društvih. Dobra tretjina prejšnjih ženskih odsekov je zopet začela delovati, ostali pa se pripravljajo, da zopet prično.

Sledili so nato predlogi odbora in predlogi vposlani od včlanjenih. Navedemo jih nakratko. 1. V vsakem žen. odseku ali društvu se ustanovi evharistični krožek, ki z besedo in zgledom vrši propagando za pogostno sv. obhajilo. 2. Vsako društvo in odsek mora imeti duhovnega voditelja. 3. Ker je za vse katoličane 25. marec že sam po sebi materinski dan, ker je začetek

Marijinega božjega materinstva, naj vsa kat. ženska društva praznujejo ta dan kot materinski dan. 4. Članarina za v ŽZ včlanjena društva in odseke znaša Din 25.— na leto brez ozira na število članstva. 5. V svrhu vzajemnega dela za krščansko vzgojo stopi ŽZ v stik s krščansko šolo in Slomškovo družbo. 6. Posebno ljubezen posveti ŽZ vzgojnemu in izobraževalnemu delu delavskih žen in deklet. 7. Novemu odboru se nalaga, da ukrene vse potrebno, da se omogočijo gospodinjski tečaji, kakor jih je z lepimi uspehi prirejala ŽZ v prejšnjih letih. — Poselska zveza kot članica ŽZ pa je poslala važen predlog glede uzakonitve novega Poselskega reda, starostnega zavarovanja in strokovne izobrazbe.

Vsi predlogi so bili po temeljitem razgovoru soglasno sprejeti.

Kot naslednja točka je bila izprememba pravil. Dosedanja pravila ŽZ, dasi še niso bila starejša kot 10 let, je bilo treba izpremeniti. Sedanja doba zahteva od centrale katol. ženskih društev mnogo več, kakor pa ona pred desetimi leti, pa tudi način dela se je s časovnimi izpremembami močno izpremenil. Prav zato je odbor izvršil nalogo, ki jo je prejel na zadnjem občnem zboru, kar se dá v sodobnem smislu. Izprememba je bila soglasno sprejeta.

Pri volitvah je bil izvoljen ta-le odbor, ki se je takoj po občnem zboru konstituiral tako-le: predsednica A. Lebar, podpredsednica P. Klemenc, tajnica A. Golob, blagajničarka M. Srebot, odbornice: E. Oražem, C. Rakovec, A. Vodeb, nadzorstvo: A. Jaklič, C. Krek, V. Masič; duh. svet. dr. J. Fabijan, zdrav. svet. dr. M. Šimec, prav. svet. dr. I. Česnik.

V svrhu podrobnejšega strokovnega dela bo odbor izvolil še nekatere pododbore v okviru § 10. novih pravil.

Pri slučajnostih so podale prav podežel-ske zastopnice marsikatero zanimivo sliko svojega dela in so tudi pokazale razne ovire in težave, ki jih morajo premostiti pri svojem delu. Vsem pa se je videlo resno stremljenje pri ženskem izobraževalnem delu, da namreč pride žena povsod do svojih pravic, kar pa je le mogoče, če ji bo izobrazba do tega utirala pot. Razšle so se v trdnem prepričanju in močni veri, da je ženi v sedanji dobi poverjena važna na-

loga, da reši iz hude razrvanosti družino in s tem domovino in pripomore državi do onega blagostanja, ki si ga vsi želimo.

K delu ženskih odsekov in društev. Na splošno željo, ki so jo izrazile zastopnice le-teh, sporoča danes Ženska zveza nekaj virov za obdelavo raznih panog letošnjega programa in splošnega dela v društvih in odsekih.

Lastna izobrazba: Zgodovinsko snov nudijo: Zgodovina slovenskega naroda (Mohorjeva). Gimnazijske čitanke in razni učbeniki (Brinar, Bučar, Čapuder, Melik, Schreiner-Fink, Poljanec, Pivko). Gradivo za zgodovino Slovencev (Kos). — Zgodovina kmečkega stanu v vseh imenovanih knjigah med drugo zgodovino. — Narodne pesmi, anekdote, pregovori, običaji i. dr.: Sketova čitanka, Mohorjevi Koledarji, Večernice i. dr. Mohorjeve knjige. — Naravopisna in naravoslovna snov: Erjavčeve knjige iz Mohorjeve, Podobe iz narave (Pengov), Čuda in tajne življenja (Brecelj) tudi iz Mohorjeve. — Literarno in sploh narodopisno snov, kolikor je potrebno, da znamo razločevati razne načine iz slovstvenih del, da spoznamo glavne naše pripovednike (Jurčič, Erjavec, Detela, Jaklič, Finžgar, Pregelj, Meško i. dr.). Viri za to so Sketove slovstvene čitanke, Zgodovina slovenskega slovstva (Grafenauer), Naši kulturni delavci (Ozvald), Slovenski možje (Pirjavec), Pesniki in pisatelji (Erjavec-Flere), Starejše pesnice in pisateljice (Erjavec-Flere). — Razna sodobna in dnevna vprašanja obravnava Slovenec, Domoljub, Vigred, Mladika.

Gospodinjska izobrazba: Za vse gospodinjsko delo nudijo nastopne knjige dovolj snovi: Gospodinjstvo (Purgaj), Slovenska kuharica (Kalinšek), Gospodinja (Remec), Varčna gospodinja (Remec), Serviranje (Banovinska zaloga šolskih knjig), Naši gostje (S. Deodata Kump), Nasveti za hišo in dom (Majdič), Naš vrt (Humek), Perutninarstvo. Domače živali. Živinoreja. Svinjereja. Mlekarnstvo in sirarstvo kot posamezne knjige izšle v Mohorjevi izdaji), Reja malih živali (istotako), Vigred (od 1923 do 1936), Mladika (vsi letniki), Domoljub s prilogami (vsi letniki), Nasveti za gospodarstvo v Slovencu in Domoljubu (vsak teden).

Vzgoja: Mati vzgojiteljica (pri Vigredi), Otroci I., II. (Volc), Most v življenje (Čadež), Knjiga o življenju (Ušeničnik), Vzgojeslovna načela (Ušeničnik), V svet boj I., II., III. (nadškof Jeglič), Za domačim ognjiščem (Terčelj), Vzor-človek (Jeraj), Vzori in boji (Debevec), Smernice. Kulturna pedagogika (Ozvald), Vigred, Mladika, Slovenec (nedeljska priloga), Domoljub s prilogami. — Za razumevanje umetnosti: Slovenska umetnost (Steska), Oris zgodovinske umetnosti pri Slovencih (Stele), Slovenska moderna umetnost (I. Cankar), Slovenska hiša (Karlovesek), Naša vas (Jeraj), Narodne vezenine (Sič), Mohorjevi koled. in večernice vseh letnikov, Vigred, Mladika, Slovenec, Bogoljub.

Socialne naloge žene: Viri za te naloge se dajo posneti iz sledečih knjig: Sveta družina (molitvenik iz Mohorjeve družbe), Socialna vprašanja (Ušeničnik: Naša pot), Duhovna rast družine (Grafenauer), Naša vas (Jeraj), Državljska vzgoja (Jeraj), Država (Pitamic), Naša domačija (Štefančič), Zdravstveni nasveti za družino in dom (dr. Šimec), Prva pomoč (dr. Rus), Nega dojenčka (dr. Dragaš), Strežba bolnikom (Homan). Somatologija in higiena (Homan). Kako si ohranimo ljubo zdravje (trije zvezki, Vedenik), Domači zdravnik (Kneip). Zadnje štiri knjige so izšle v založbi Mohorjeve družbe. Vigred, Mladika, Slovenec, Domoljub.

Gospodarske naloge žene: Delu slava, delu čast (Prosvet. knjiž., Maribor), Osnutek slovenskega narodnega gospodarstva (Brezigar), Kmetstvo gospodarstvo (Rohrman), Zbirka kmetijskih nauk (Rohrman), Gospodarski nauki (Rohrman), Naša vas (Jeraj), Nasveti za hišo in dom (Majdič), Koledarji Jugoslovanske kmetijske zveze, Zadrudni koledarji, Zadrudni vestnik. Zadrudništvo, hranilstvo, zavarovanje je posneti iz vseh imenovanih knjig in časopisov. Tudi šolske čitanke imajo nekaj te snovi na kratko označene.

PROSVETNI DEKLIŠKI KROŽKI

25. marca — materinski dan! Dekliški krožki, ali kaj mislite na to? Glejte, tako lep dan je to: praznik Marijin in še praznik naše slovenske matere! O, slovensko dekle, potrudi se, da bo ta dan ves lep in

poln topline in ljubezni! Naj bo to v rešnici praznik naših slovenskih mater.

Kako bo vesela mati, ko bo videla našo ljubezen, našo hvaležnost! Pozabila bo na žulje svojih rok, pozabila na težko breme življenja, pod katerim se udano sklanja, razjasnil se bo njen obraz, njena duša se bo pomladila. O, ali bo res tako? Bo, če boš zato poskrbela ti, slovensko dekle! Kaj boš storila? Vzela boš v roke marčev Vestnik Prosvetne zveze, knjigo »Materi« (3. zvezek Dekliškega odra), knjigo »Mati«, ki jo je izdala Mohorjeva družba, pogledala marčeve številke »Vigredi« in »Mladike« in morda še kaj, brala boš s premislekom. — Morda ti bo ta ali oni sestavek posebno všeč, ker boš brala v njem čisto resnico, ali se boš morda ustavila ob lepoti verzov, v katere je pesnik zlil svojo ljubezen do matere, to ali ono bo našlo odziva v tvoji duši. Zbrala boš najlepše stvari, sestavila boš program za akademijo, ki naj bo pestra, bogata in dovršena. Predvsem skušaj, da boš na akademiji govorila ali deklamirala iz duše, da bodo tudi poslušalci začutili toplino in ljubezen v tvo-

jih besedah. Le spoštljivo in z ljubeznijo moramo govoriti o njej, ki nam je dala življenje, če tudi morda revno in trpljenja polno, a vendar včasih tako lepo, njej, ki je dala našemu narodu sinove — velike može — voditelje ter neustrašene borce in hčere, sicer tihe, a zato nič manj važne in pomembne delavke.

Zato, dekliski krožki, na delo, da bo praznik naših mater čim lepši, da bo vsestransko uspel na zunaj, še bolj pa na znotraj, da bo poglobil našo ljubezen do matere, ki, če je še tako velika, je le kaplja v morju njene ljubezni do nas.

Kako boste tako res s pravim veseljem in morda nemalimi žrtvami priredile akademijo, poročajte na tem mestu v »Vigredi«.

Pripravljajte se prav pridno na tekme, ki bodo v mesecu maju. Obenem se bo vršila revizija, zato glejte, da bodo krožkove knjige v redu in da bo vaš krožek prvi pri tekmah. Krožke, ki še niso poravnali članarine, prosimo, da to store čimpreje.

Vodstvo dekliskih krožkov.

Ž E N A - G O S P O D I N J A

IZBIRA HRANE

Ako gospodinja hoče, da prehrana odgovarja svojemu namenu in ga tudi vrši, namreč, da nadomesti izrabljene moči in toploto telesa, mora z vso skrbjo sestavljati jedilnike.

Izbira jedi se mora ravnati v prvi vrsti seveda po množini denarnih sredstev, ki so gospodinjini na razpolago; so pa tudi še druga zelo važna pravila.

Hrana mora odgovarjati *starosti* družinskih članov. Otroci v prvih dveh letih imajo svojo hrano; od tretjega leta dalje pa lahko jedo iste jedi, kakor odrasli. Matigospodinja pač pazi, da za otroke te jedi niso pretežko prebavne in preostro začinjene.

Tudi *delo* je za izbiro hrane merodajno. Ljudje, ki opravljajo težko delo, ki se mnogo gibljejo v prosti naravi, potrebujejo drugačne hrane, kakor ljudje sedečih poklicev in duševnega dela. Dočim potre-

bujejo prvi velike množine nasitne hrane, stročnic, tečnega črnega kruha, krompirja in zelenjave, so drugi zadovoljni z malimi količinami mesa, riža, močnatih jedi in lahko prebavnih sočivij.

Za prehrano je važno tudi *zdravstveno stanje* jedcev. Bolehni in bolni ljudje smejo in morajo uživati le lahko prebavljive jedi, ki morajo biti sestavljene prav po njihovi bolezni. Za vse pa je glavno pravilo: kolikor mogoče *mešana hrana*. Prehrana mora biti seveda odvisna tudi od prebavil, ki nekaterim, zlasti bolehnim, večkrat delajo velike težave. Prebavni organi so tako urejeni da se ne sme in ne more uživati samo mesna, pa tudi ne samo rastlinska hrana; pač pa *mešana hrana* in sicer pravilno mešana.

Prehrana bodi tudi zelo *različna*. Eno-lična hrana, ki se dan za dnem ponavlja, ne le, da se kmalu pristudi, ampak je tudi v zdravstvenem oziru nepriporočljiva. Mar-sikatera želodčna bolezen in celo smrt bi

se dala zasledovati daleč nazaj prav do tega nedostatka pri hrani. Pa ne samo hrana kot taka, ampak tudi način priprave mora biti raznolik.

Prehrana naj bo tudi *polnovredna*, to se pravi, dovaja naj telesu vse one snovi, ki jih je le-to izgubilo in izčrpalo pri delu in sicer v zadostni množini. Da to ni odvisno od množine hrane ampak od smotrne sestave po pravilu sestavnih hranilnih elementov (beljakovina, ogljikovi vodani, škrob, tolšča, voda), to ima vsaka gospodinja po svoji praksi že takorekoč v roki. Da se ta sestavina menjava po gornjih pravilih: starost, delo, zdravstveno stanje, je samo po sebi umevno. Seveda pa gospodinja ne bo dan za dnem merila in štela količino sestavin, ampak ji to pravilno mešanje hrane že samo po sebi polaga na roko.

Jedi naj bodo tudi *okusne*. To pa so le tedaj, če imajo poleg predpisanih hranilnih snovi tudi take, ki pospešujejo okus in dražijo žleze v prebavilih in na ta način pospešujejo celotno prebavo ter za daljši čas ustvarjajo čut sitosti.

K temu pa ne spada samookusna priprava in pravilna toplota jedi, temveč tudi pravilno nalaganje jedi, pravilno in lepo serviranje, pa tudi lepo in prikupno obnašanje pri mizi, ki je bila za obed nalašč s posebno skrbjo pripravljena. Za to ni treba nikakega bogastva, ampak le plemenitega občutja žene-gospodinje, ki zna tudi iz malenkosti napraviti nekaj lepega in toplega. Da je veselo razpoloženje pri jedi za prebavo tudi važno, smo slišali že zadnjič.

Vse dobre lastnosti, ki jih zahtevajo razvajene gospodinje od dobrega mila, ima v največji meri naše domače Zlatorog-ovo milo. Visoka čistilna moč, obilna, mehka pena in velika izdatnost odlikujejo Zlatorog-ovo milo in ga ločijo od drugih manj vrednih izdelkov. Če hočete dobro in poceni prati, zahtevajte pri svojem trgovcu vedno izrecno le Zlatorog-ovo milo!

RECEPTI NAŠIH NAROČNIC

Polonca D. — Št. P. piše: Večkrat išče marsikatera gospodinja dobro in nasitno jed, ki ni umetno sestavljena, ampak lepo domača. Kot tako priporočam: *narastek iz rezancev s klobasnim nadevom*. Napravim

ga tako-le: Široke rezance iz 2 jajc, ali 20 dkg kupljenih rezancev zakuham v vrelo vodo in jih naglo skuham, odcedim, splaknem z mrzlo vodo in jih pustim, da se odtečejo. — Med tem časom zrežem 20 dkg klobase (katerekoli vrste) v tanke rezine in jih precvrem v 5 dkg na kocke zrezane prekajene slanine. — Odtečene rezance osolim, nekoliko popopram in $\frac{1}{3}$ rezancev stresem v s presnim maslom pomazano in z drobnimi drobtinicami potreseno posodo. Na rezance denem polovico prej pripravljene klobase enakomerno čez in čez, nanjo drugo tretjino rezancev, na te drugo polovico klobasine mase in navrh tretjo tretjino rezancev, nakar vse narahlo s kuhalnico potlačim. V lončku razvžrkjam $\frac{1}{4}$ litra kisle smetane, 2 jajci, ščep soli, nekoliko na drobno sesekljanega peteršilja in 1 žlico zribanega sira in s to mešanico, ki ji včasih pridenem tudi kako dišavo, polijem celotno maso v posodi, pri čemer pazim, da tekočina povsod lahko vleze. Nato potresem še nekoliko s sirom in drobtinicami ter postavim v srednje vročo pečico, kjer se peče 40—50 minut, da je lepo rumeno in na zunanaj zatrjeno. — Ko dam na mizo, stresem na plitev krožnik, lepo razrežem in serviram z zeleno solato.

Minka Č. — H. piše: Vigrednicam-gospodinjam prav lepe pozdrave. Ne vem, če bom kaj novega povedala, a meni se je zdelo novo, ko sem lansko jesen na obisku pri sorodnikih v Nemčiji videla pripravljati telečje zrezke na sledeči način (da vsaka zna navadni način: potolči mesne rezine, posoliti, povaljati v moki, raztepenem jajcu in v drobtinah in ocvreti, to se mi zdi samo po sebi umevno): Meso je razrezala svakinja na tanke rezine, potolkla z mesnim kladivom, hitro oprala in osolila. Ko se je meso razsoljevalo, je napravila iz 3 beljakov sneg in ga pomešala z razžvrkljanimi 3 rumenjaki. Povaljala je najprej meso v moki, potem v tej jajčni mešanici in nazadnje v drobnih drobtinicah in ocvrla v razbeljenem presnem maslu lepo rumeno. Zelo so bili okusni. Zdaj večkrat doma pripravljam zrezke na ta način in jih imajo vsi zelo radi.

Op. ured.: Kakor slišimo, so čitateljice zelo zadovoljne s tem načinom priobčevanja kuharskih zapiskov; zato prosimo, da bi se Vigrednice-gospodinje rade oglašale.

ZDRAVNIŠKA VPRAŠANJA

Odgovarja dr. M. Justin

Njej. Stara ste 23 let, v splošnem zdrava, le v rokah imate čudne bolečine in to le ponoči, ko ležite. Ob treh ali štirih ponoči Vas prebudijo bolečine v rokah, ki Vam pri tem nekako spiyo; vstati morate, hoditi po sobi in nato je zopet boljše, na kar nastane v rokah nekaka vročina, toda roke so nekaj časa še nerabne za delo. Nekaka »elektrika« Vas spreletava po njih. Želite navodil.

Po Vašem popisu je verjetno, da je kak krč v žilju ali pa vsled lege po strani stisnete roki tako, da se kri ne more pretakati pravilno.

V slučaju krča je treba zdravil, polivov; če pa ni to, pa poskusite spati na hrbtu, tako da so roke prosto ob telesu, da jih ne stiskate, niti ne krivite ali upogibate. Sporočite o uspehu, da se najde vzrok. Tudi sporočite, kaj zvečer zauživajte, kako je soba, kako postelja oz. odeja.

J. M. iz Č. pri D. L. Bojite se, da imate jetiko. Bolečine čutite že dalj časa na levi strani pod rebri in zadaj. Rentgenološki izvid Vam je ugotovil staro vnetje rebrne mreže s T: 372. Ribje olje Vam je mnogo pomagalo, sedaj imate že normalno temperaturo. Zredili ste se v tekočem letu za 5 kg. Rabite pa veliko domačih rož; po Knajpu se ravnate. Morate dosti delati kot kmečka hči, pri tem pa je vedno več belega perila in bolečine v hrbtu in levo in desno ob trebuhu se povečajo. Želite vedeti, kaj Vam je ukreniti.

V splošnem se Vam zdravje poboljšuje, kakor iz popisa vidim. Temperature nimate povečane, zredili ste se; to je siguran znak, da Vam gre na bolje. Če se bo tako obdržalo, se Vam jetike ni bati. Delajte in bodite na zraku v vsakem letnem času, zauživajte hrano, kakor Vam tekne, spalnico zračite dobro podnevi in če mogoče tudi ponoči, ogibajte se prahu zlasti v sobi in spalnici, naj ne bo niti v posteljnini niti sicer nesnage in videli boste, da bo šlo brez posebnih zdravil. Rože le uživajte naprej. Belo perilo in one bolečine ob straneh in v hrbtu pa ne smatrajte preveč za resno in preko njih na delo veselo!

M. H. iz K. S. B. Stara ste 22 let, krepka. Nekaj kg ste sedaj shujšali. Rentgenološki izvid Vam je ugotovil želodčni katar, pljuca zdrava. Dobili ste neke kapljice, ki pa jih ne morete uživati. Vsaka jed Vas tišči. Bolečine da so tudi ponoči v želodcu in ne morete radi njih tudi podnevi opravljati težkih del. Držite se predpisane dijetе, zdravil pa ne morete upoštevati. Domača zdravila želite.

Dijeto boste že morali dalj časa držati, ne samo 8 dni. Jejite počasi, dobro žvečite, ne »požirajte« debelih kosov. Pred in po jedi si privoščite malo odmora. Jed naj ne bo nikdar preveč vroča, niti premrzla pi-jaja. Jejite počasi, da zapazite, kdaj nastopijo prvi znaki, da tišči in takoj nato nehajte. Jejite večkrat in po malem. Vsako jutro na tešče pa 5—6 požirkov iz »Tau-žentrož« čaja. Če ni rane v želodcu, mora biti bolje. Počitek bo pa pri tem potreben. Vsak popoldan ležite za 1—1½ ure. Sicer pa ne izgublajte dobre volje, ki tudi spada k zdravljenju.

LEPO VEDENJE

(Nadaljevanje.)

V družini

Ako je, kakor smo zadnjič rekli, lepo vedenje izraz tvojega notranjega bistva, je torej samoposebi umevno, da se moraš povsod, torej tudi doma, lepo obnašati. Torej je treba tudi doma paziti na svoje dejanje in nehanje, da je v skladu z oblikami lepega vedenja, ki imajo svoj izvor v notranji plemenitosti.

Večkrat so majhne in drobne stvari in navade, ki jih prav zaradi tega, ker se nam zde malenkostne, opuščamo, če tudi spadajo k lepemu vedenju. Res pa je tudi, da je mnogo pravil lepega vedenja nastalo šele sčasoma in pod vidiki časovnih razmer, katere pa moramo prav tako prevzeti k pravilom lepega vedenja, ker sicer se ne moremo hvaliti, da se lepo obnašamo.

Občevanje družinskih članov med seboj

Občevanje in sožitje moža z ženo naj bi si mož in žena takoj ob začetku zakonskega življenja uredila na ta način, da se izročita drug drugemu in si obljubita, da bosta v vseh zadevah življenja živela drug za drugega, se žrtvovala drug za drugega

ter nikdar ne prenehala natančno izpolnjevati vse svoje dolžnosti, dokler ju ne bo ločila smrt.

Žena, ki hoče uživati pravi družinski mir, soprogovo ljubezen in zvestobo in vso zakonsko srečo, si mora prizadevati, da si vse to zasluži z najlepšimi čednostmi, za katere si prizadeva in poštenimi sredstvi, katere uporablja. Prav v zakonu mora žena izoblikovati vse tiste lastnosti, ki so prave socialne lastnosti in vodijo k pravemu razumevanju ne samo v družinskem življenju, ampak v vseh socialnih skupnostih. Prijaznost, nežnost, pazljivost, previdnost, potrpežljivost, pozornost, prikupljivost, razumnost in prevdarnost, to so lastnosti, za katere se mora prizadevati vsaka žena.

Ljubezen, ki je zvezala ženo in moža, je tista nežna cvetka, ki jo mora žena po poroki gojiti sama v sebi in v svojem možu še bolj pazljivo in neutrudljivo, kakor pa pred poroko. Vsega, kar bi moglo ljubezni škodovati, naj se skrbno ogiba, posebno pa se mora varovati, da ne povzroči ljubosumnosti.

Priljudna, prijazna, dobrohotna in ljubezniva bodi žena, sicer napram vsem ljudem, ljubezen in zvestobo pa naj hrani samo za svojega moža. Ako hoče, da jo mož ljubi bolj kot vse druge, naj si to ljubezen zasluži in naj se ne zanaša samo na predporočne obljube. Ako želi, da ostane mož doma rajši, kakor bi hodil drugam, naj mu napravi dom prijeten in vsestransko ugoden.

V družini pa si morajo biti vsi družinski člani opora in veselje. Ker jih veže nežnejša ljubezen sorodstva, je to tudi pogoj in zahteva večje vljudnosti napram vsem. Ta notranja ljubezen pa naj se pokaže v vnanjem obnašanju.

Zlasti mladi rod v družini mora vse-kakor vedeti kaj je prav. Tako se otroci nikoli prej ne vsedejo k obedu, preden niso starši že na svojih mestih. Materi pomagajo in ji odzamejo vsako breme, ki ga nosi, tako n. pr. košaro ali posodo in se v tem pomožnem delu vrste po času, ki jim je odmerjen za bivanje doma. Saj vemo, da večino dneva prebije mati sama, ko je družina pri delu izven doma, otroci

v šoli; zato naj ji pomagajo kolikor je najbolj mogoče vsaj tedaj, ko pridejo domov.

Vrata odpiramo tiho in jih zapiramo z roko, ne pa morebiti z nogo. Kdor dela tako, kaže pač trdoto v svojem srcu.

Vse stvari, ki jih odlagamo, ko pridemo domov, denemo takoj na svoje mesto in ne raztresamo vrhnje obleke in pokrival, šolskih torbic in drugega po vsem stanovanju. Le tako bo red v hiši.

Pri prihodu in odhodu se družinski člani ljubeznivo pozdravijo, prav tako tudi zjutraj in zvečer. Kadar delamo skupno v eni sobi, je treba vedeti, kakšno delo opravlja ta ali oni, da ga ne motimo s preglasnim govorjenjem, ropotanjem, prepevanjem in podobnim.

V navzočnosti drugih se ne friziraj, ne oblači in ne snaji nohtov. Vse to napravi v prostoru, kjer spiš.

Pri kašljanju in kihanju zastrži usta z robcem ali vsaj z roko. Najbolje je, da kihanje in zehanje popolnoma zatajiš, to je prav dobra vaja volje. Vedeti moraš, da ravno zehanje tvoji okolici naznanja tvojo utrujenost ali dolgočasje, kar je za navzoče žaljivo. Globoko dihanje ti pomaga, da to preprečiš.

Če že kot olikan človek vsega tega ne delaš, se moraš posebno še paziti, da si ne prisvojiš naravnost slabih navad, kakor, da ješ na cesti, da napol oblečena prihajaš med ljudi in ne hodiš v copatah in nočni obleki na cesto.

Temeljno vodilo je: takt in samopremaganje tudi v najožjem družinskem krogu! Prijetno domače in veselo je lahko tudi v okviru lepega vedenja. Vsakemu človeku si dolžna spoštovanja, enemu več, drugemu manj in celo lepa ljubezen premine tam, kjer odpove samopremaganje.

Čim bolj prosta si, tem rajše in lažje se boš pokorila pravilom lepega vedenja, nasprotno pa tudi slabega vedenja, ki postane kmalu navada in navada je vrv, ki nas poveže. Vsak dan spredemo tanko nitko in končno mreže ne moremo več raztrgati.

(Dalje prih.)

nevede vodi v karitas, v tisto veliko božjo ljubezen, ki te vsa poveže z reveži, ki jim dobrote deliš. Zdi se, da je knjižica spisana prav za današnje razmere in potrebe. Zato naj si jo vsako dekle in vsaka žena, ki ima le količkaj duha usmiljenja, omisli; one pa, ki bi se rade tega duha navzele in naučile, jo tudi morajo imeti, ker jim bo prava učiteljica. — Dobiva se po ljubljanskih knjigarnah in pri založništvu samem: Misijonska hiša, Ljubljana, Tabor, 12 za ceno Din 6.—, po pošti Din 7.—.

Delavska založba je izdala kot 18. zvezek Krekove knjižnice prevod P. Kellerjeve lepe povesti »Hagarin sin«, I. knjiga. Prevod je oskrbel prof. Fr. Omerza. Uvod je napisal dr. p. Roman Tominec. Marsikdo je to knjigo čital v originalu in bo sedaj vesel, da jo more tudi v domačem jeziku. Žalostna povest nezakonskega otroka, ki se mu hudo godi, a svojo ubogo umrlo mater ljubi in ne pusti žaliti nje, ki mu je edina svetla točka v življenju, ker ve, da ga z onostranstva spremlja po vseh potih življenja. Marsikaj je tako domačega, da se ti zdi, da kar veš, kje se je zgodilo. Polja in travniki rasto pred teboj, vmes pa tista žalostna pesem o nezakonskem otroku, ki ima v naših krajih isti odmev. — Cena vezanemu izvodu je Din 40.—, broširanemu Din 26.—. Dobi se po vseh knjigarnah.

Jugoslovanska knjigarna je izdala šesto knjigo *Levstikovega zbranega dela*, ki ga prireja prof. Slodnjak. Knjiga obsega 477 strani in je prava šola za vse, ki se zanimajo za slovensko slovstveno delo okoli Levstika. Zelo dragocen je uvod zbirateljev. V knjigi sami pa srečaš drage znanke, ki si jih v šolskih letih vsak dan srečaval v šolskih knjigah in te na vso moč zanima, kako in na kakšen način so te slovstvene umetnine nastale. Z največjim zanimanjem spremljaš literarno življenje tistih, za nas že starih časov, pa se ti zdi, da so ti vsi ljudje tako znani in blizu. — Cena vezani knjigi je Din 85.— in se dobi pri založnici in po vseh knjigarnah.

V isti založbi je izšel II. del Sienkiewiczovih »Križarjev«, ki smo jih že vsi tako težko pričakovali. Prevod je oskrbel dr. Rudolf Mole. Ko vzameš knjigo v roke in se zamisliš na prejšnji prvi del, moraš

vsaj povrhu pogledati nazaj vanjo, da ti zažive vse delujoče osebe; potem pa hočeš nočes, moraš takoj pričeti. In že začetek te takoj zagradi, da te le resnična dolžnost odtrga od knjige, tako te zajame. — Ne samo tiste Vigrednice, ki so prvi del že prečitale, ampak tudi one, ki ga še niso, si bodo omislile to lepo dvodelno pripovedno delo, ker ima v resnici trajno vrednost. — Cena broširani knjigi je Din 64.—, vezani Din 120.—.

V zbirki »Kosmos« iste založnice je izšla knjiga, ki je do sedaj Slovenci nismo imeli, a smo je tako nujno potrebovali, namreč knjiga o umetnosti sploh. Pod naslovom »Umetnost zapadne Evrope« je napisal dr. France Stele oris virov umetnosti in glavne dobe njenega razvoja, prav tisto, kar smo tako zelo želeli. Uvod sam je že takorekoč prvo razodetje o umetnostnem delovanju Slovencev za nas, ki nimamo prilike zasledovati njihovega delovanja po raznih umetnostnih poročilih. Kako dobro je opisana krščanska umetnost! Kako nazorno knjiga razlaga razne sloge! Preko umetnosti starega Egipta, babilonske in asirske umetnosti, umetnosti Male Azije, pa do grške in rimske umetnosti ti predočuje vse, kar je vplivalo tudi na našo umetnost, ki jo moreš šele potem prav razumeti. V drugem delu ti knjiga pripoveduje o starokrščanski umetnosti, bizantinski umetnosti, o srednjem veku, romanski umetnosti ter ti nazorno pokaže gotiko, renesanso, barok in rokoko. Na podlagi vseh teh te popelje novemu slogu naproti. Povsod pa vidiš, kaj je delala takrat slovenska umetnost, kje je bila, kako se je razvijala. Nikjer ne pripoveduje s suhimi besedami, povsod te popelje v razumevanje na podlagi jasnih in resničnih slik, ki jih je v knjigi nič manj kakor 292. — Kdor se hoče poučiti o umetnosti sploh in še prav posebe o domači umetnosti, mora predelati to knjigo, nabavil si jo bo in se vedno rad povračal k njej. Da bodo to storile prav posebno rade naše Vigrednice, niti ne dvomimo, saj se toliko zanimajo za umetnost in žele v svojem listu zopet in zopet člankov o umetnosti. Ta knjiga ima to snov prav vso in si jo bo vsaka, ki le zmore, nabavila. Cena v platno vezani knjigi je Din 120.—.

Ako gre
za zavarovanje
pride v poštev le

LASTNA PALAČA

VZAJEMNA ZAVAROVALNICA

LJUBLJANA, Miklošičeva 19

1. požar, vlom, nezgode, jamstvo, kasko, steklo, zvonovi;
2. doživetje, smrt, rente in dote v vseh možnostih; posmrtniško zavarovanje »KARITAS«.

Zavarujte sebe in svoje imetje edino pri naši domači slovenski zavarovalnici.

»DEKLIŠKI ODER«

V založništvu Vigredi je petero zvezkov Dekliškega odra, ki vsebujejo nastopne igre z ženskimi vlogami:

II. ZVEZEK:

PASTORKA. Drama v petih dejanjih.

SESTRI. Božična slika v enem dejanju.

ZIVELA TELOVADBA! Vese-
loigra v enem dejanju. Ce-
na Din 12.—.

III. ZVEZEK je posvečen materin-
skemu dnevu in vsebuje 19 dekla-
macij za materinski dan in kratke
prizorčke:

**POTRPETI JE TREBA Z
OTROKI**

PISMO

MATERIN ZAKLAD

MOČNA MATI

MATERINSKA LJUBEZEN

Cena Din 10.—.

IV. ZVEZEK: vsebuje 5 daljših in
krajših iger, namreč:

ZA SREČO. Igra v treh dej.

ANGELA. Božična igra v petih
slikah.

URE NA RAZPOTJU. Prizor
za Silvestrov večer.

PAMET JO JE SREČALA.
Burka v treh dejanjih.

KAKOR VIDITE... Veseloigra
v štirih slikah. Cena Din 16.

V. ZVEZEK:

SV. ELIZABETA. Igra v petih
dejanjih. Cena Din 7.—.

VI. ZVEZEK vsebuje tri igrice:

ZADOVOLJNOST OSREČUJE.

Božična igra v enem dejanju.

GOBAVKA. Misijonska igra.

PRED JASLICAMI. Božična
igra v dveh dejanjih. Din 7.

ZALOŽBA VIGREDI

LJUBLJANA, Masarykova 12.

VIGRED 1929, 1930, 1931, 1932,
1933 — à Din 25.

MATI VZGOJITELJICA. —
Din 16.

MED POMLADJO IN POLET-
JEM. — Din 10.

HENOH ARDEN. —
Din 8.